Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение«Детский сад комбинированного вида «Родничок» Спасского муниципального района Республики Татарстан Муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем бирү учреждениясе Татарстан республикасы Спас муниципаль районы «Родничок» балалар бакчасы»»

«ПРИНЯТО»
Протокол Заведующий МБДОУ
педагогического совета
№ 1 от « 27 » 08 2021г

«УТВЕРЖДАЮ»
Детский сад к/вида«Родничок»
_______ С.Г.Перегудова
Приказ № 34 от « 01 » 09 2021г.

Рабочая программа воспитателя по обучению детей татарскому языку на 2021/2026 учебный год

Балаларга татар телен өйрәтүче тәрбияченең 2021\2026 уку елына
Эш программасы

Воспитатель по обучению детей татарскому языку
Рахимова Гульназ Рафасовна.

Балаларга татар телен өйрәтүче тәрбияче: Рәхимова Гөлназ Рәфәс кызы.

г.Болгар, 2021 год

Содержание - Эчтәлек

I Целевой раздел

1.Пояснительная записка. Аңлатма язуы...3
2 Цели и задачи рабочей программы.. 6
3 Целевые ориентирыи планируемые результаты...8
4 Возрастные характеристики………………………………………………………….. 8

II Содержательный раздел.

1.Содержание психолого–педагогической работы……………………………………… 10
2. Формы и виды деятельности…………………………………………………………..10
3. Планирование деятельности по обучению детей татарскому языку в средней группе (проект "Минем өем") 17
4 .Планирование деятельности по обучению детей татарскому языку в старшей группе (проект "Уйный уйный үсәбез").. 19
5Планирование деятельности по обучению детей татарскому языку в подготовительной группе (проект "без инде хәзер зурлар мәктәпкә илтә..22
6 Ана теленнән комплекслы-тематик планнар икенче кечкенәләр төркеме (3-4 яшь) "Туган телдә сөйләшәбез"..25
7.Уртанчылар төркеме (4-5 яшь) "Туган телдә сөйләшәбез..27
8.Зурлар төркеме (5-6 яшь) "Туган телдә сөйләшәбез.. 30
9.Мәктәпкә әзерлек төркеме (6-7 яшь) "Туган телдә сөйләшәбез".......................................32

III Организационный раздел.

1.Материально техническое обеспечение...36
2.Татар телендә күрсәтелә торган мультфильмнар исемлеге 36
3.Особенности традиционных событий, праздников, мероприятий.....................................37

Использованная литература..38

Пояснительная записка(Аңлатма язуы)

Основой для разработки Рабочей Программы являются:

- Основная общеобразовательная программа дошкольного образования «От рождения до школы»/ Под редакцией Н.Е. Вераксы, Т.С. Комаровой, М.А. Васильевой). - М.: Мозаика – Синтез, 2017 г.;
- Региональная образовательная программа дошкольного образования «Соенеч-Радость познания» /Под редакцией Р.К. Шаеховой. - Казань, 2016г.;
- Санитарные правила СП 2.4.3648-20 «Санитарно-эпидемиологические требования к организациям воспитания и обучения, отдыха и оздоровления детей и молодежи» от 28.09.2020г.
- Санитарные правила и нормы СанПиН 1.2.3685-21 «Гигиенические нормативы и требования к обеспечению безопасности и (или) безвредности для человека факторов среды обитания» от 28.01.2021г.
- Балалар бакчасында рус һәм башка милләт балаларына татар теле өйрәтү программасы»/ З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрәчева, Р.С. Исаева һ.б. - Казань, Школа РИЦ, 2013;
- Татарча сөйләшәбез». Методик кулланмалар: 4-5, 5-6, 6-7 яшь / З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрәчева, Р.С. Исаева һ.б. - Казан, Хәтер, 2011, 2012; Казан, ТКН, 2012;
- «Балачак аланы». Балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм эти-әниләр өчен хрестоматия. /Төз. К.В. Закирова;
- “Туган телдә сөйләшәбез”.Методик кулланмалар 3-4, 4-5, 5-6, 6-7 яшь \Хәзрәтова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г., Хәбибуллина И.Җ. – Казан: Фолиант, 2013.

Согласно статье 8 Конституции Республики Татарстан татарский и русский языки являются равноправными государственными языками.

В рамках реализации Стратегии развития образования в Республике Татарстан на 2010 – 2015 годы «Киләчәк»творческой группой, созданной Министерством образования и науки Республики Татарстан, разработаны новые учебно-методические комплекты (далее УМК) по обучению детей двум государственным языкам в дошкольных образовательных учреждениях на основе современных эффективных образовательных технологий, которые используются в ДОУ. Стратегия развития образования в Республике Татарстан на 2010 - 2015 годы разработана с целью преодоления негативных тенденций, связанных с падением качества образования, низкой экономической эффективностью функционирования отрасли образования и их влиянием на инновационное развитие Республики Татарстан. Часть поставленной проблемы решается при помощи учебно-методического комплекта “Татарча сөйләшәбез” авторы Зарипова З.М., Кидрячева Р. Г. и др. Основная цель УМК «Татарча сөйләшәбез» - формирование правильной устной татарской речи русскоязычных детей дошкольного возраста.УМК «Татарча сөйләшәбез» разработаны для: средней группы, старшей группы, подготовительной к школе группе.

Программа по обучению детей татарскому языку разработана опираясь на требования ФГОС ДО.

Актуальность проблемы обучения татарскому языку в детском саду обусловлена практической потребностью, в связи, с чем возникает необходимость теоретических и практических разработок, которые могут быть положены в основу совершенствования учебно-методических комплектов по татарскому языку.

Достижение высоких результатов в обучении дошкольников второму языку зависит от создания благоприятной психологической атмосферы на занятиях, положительной мотивации.

Одним из наиболее оптимальных средств повышения мотивации к изучению татарского языка является использование информационно-коммуникационных технологий.

Программа разработана для детей 4-7 лет не владеющих татарским языком. «Говорим по-татарски» - это результат направленных поисков и размышлений о том, с помощью каких средств и методов дать детям необходимые знания по изучению татарского языка. Проект УМК по обучению русскоязычных детей татарскому языку состоит из трех частей: «Минем өем» (для средней группы), «Уйный-уйный үсәбез» (для старшей группы), «Без инде зурлар, мәктәпкә илтә юллар» (подготовительной к школе группы).
В соответствиис Законом Республики Татарстан «Об образовании» от 22.07.2013 г № 68-ЗРТ (принят Государственным Советом 28.06.2013 г); с Законом Республики Татарстан «О государственных языках Республики Татарстан и других Языках в Республики Татарстан» (изменения и дополнения от 28.07.2004 г № 44-ЗРТ; от 12.06.2014 г № 53-ЗРТ):
Обучение родному языку начинается со вторых младших групп (3 – 4 года) с детьми татарской национальности и проводится воспитателем по обучению татарскому языку 3 раза в неделю в форме игры в рамках режима дня. Начиная со средней группы вводится обучение татарскому и русскому языкам на специально организованных занятиях и в режимных моментах.
В средней группе организация образовательного процесса по проекту «Минем өем» проводится в режимных моментах с учетом утреннего отрезка времени, прогулки на свежем воздухе, вечернего отрезка времени. Проект включает в себя следующие темы: «Гаилә» («Семья»), « Ашамлыклар» («Продукты»), «Уенчыклар» («Игрушки»), «Саннар» («Числа»). К концу учебного года ребенок средней группы (4-5 лет) должен будет знать 62 слова на татарском языке.
В старшей группе –один раз в неделю в форме организованной образовательной деятельности и один раз в неделю в режимных моментах с учетом утреннего отрезка времени, прогулки на свежем воздухе, вечернего отрезка времени.В проекте «Уйный – уйный үсәбез» («Растем, играя») расширяются и углубляются знания по темам: «Яшелчләр» («Овощи»), «Ашамлыклар» («Продукты»), «Савыт-саба» («Посуда»), «Киемнәр» («Одежда»), «Шәхси гигиена» («Личная гигиена»), «Өй җиһазлары» («Мебель»), «Бәйрәм «Туган көн» («Праздник «День рождения»), «Бәйрәм «Сабантуй» («Праздник «Сабантуй»). К концу учебного года ребенок старшего (5-6 лет) дошкольного возраста прибавит к своему лексикону еще 46 слов на татарском языке.
В подготовительной группе – два раза в неделю в форме организованной образовательной деятельности и один раз в неделю в режимных моментах с учетом утреннего отрезка времени, прогулки на свежем воздухе, вечернего отрезка времени. Работа ведется по проекту «Без инде хзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар» («Скоро в школу») по темам: "Әйдәгез таныш булыйк" ("Давайте познакомимся"), "Кибет" ("Магазин"), "Мәктәп әсбаплары" ("Школа и школьные принадлежности"), "Циркка сәяхәт" ("Поход в цирк"). К концу учебного года ребенок подготавительной группы усвоит еще 59 слов на татарском языке.
Режимные моменты рекомендуется большое внимание уделять дидактическим играм, развивающим играм, словесным упражнениям, театрализованной деятельности, хороводным играм, играм малой подвижности, словесным, настольным играм, разучиванию стихотворения, работе в тетрадях, сюжетно-ролевые игры с использованием предметов-заместителей на бытовые, производственные темы, строительные, театрализованные игры, игры на закрепление правил дорожного движения и правил проведения на улицах города, пальчиковые игры, рисование под проговаривание текста палочкой, игры-забавы, настольно-печатные игры, дидактические игры, игры на развитие мелкой моторики, словесные и речевые игры, игры-имитации, чтение художественной литературы.
Туган телне саклау һәм үстерү – көнүзәк мәсьәлә. Федераль дәүләт белем бирү стандартларында да дәүләт телләренә зур игътибар бирелә. Шәһәр шартларында үскән балаларның күбесе, гаиләдә ана теленә мөнәсәбәт дөрес булмау сәбәпле (мәсәлән,татар гаиләләрендә русча сөйләшү), үз туган телен икенче тел буларак өйрәнә башларга мәҗбүр.

Милли үзаңның нигезе гаиләдә, туган телдә даими сөйләшү аркасында гына салынуын ата-аналар аңлап бетермиләр. Югарыда китерелгән фикерләргә нигезләнеп, без дә туган телен яхшы белмәгән бала, һичшиксез, балалар бакчаларында ук үз телен өйрәнә башларга яки белгән кадәрлесен камилләштерергә дигән фикерне алга сөрәбез. Безгә, тәрбиячеләргә, хәзерге көндә бу юнәлештә эшләү зарур. Шуңа күрә без, бу методик кулланманы тәрбия эше рус телендә алып барыла торган балалар бакчаларында балаларны ана телендә сөйләшергә өйрәтү өчен тәкъдим итәбез.

Методик кулланмада рус төркемнәрендә тәрбияләнүче, гаиләләрендә җитәрлек дәрәҗәдә татарча аралашмаган, 2-7 яшьлек татар балаларының сөйләмен үстерү һәм аларны ана теленә өйрәтү комплекслы-тематик, календарь-тематик планнар һәм диагностика сораулары бирелгән.

“Туган телдә сөйләшәбез” методик кулланмасының 2 нче варианты Ф.В.Хәзрәтова, З.М.Зарипова җитәкчелегендәге иҗади төркем чыгарган “Туган телдә сөйләшәбез” методик әсбаплары, К.В.Закированың “Балачак аланы” хрестоматиясе, З.М.Зарипованың “Татарча сөйләшәбез” методик ярдәмлекләре нигезендә төзелде.

Методик кулланма һәр үсмер төркемдә атнага өч эшчәнлек исәбеннән төзелде.

4-7 яшьлек балалар өчен өченче эшчәнлекләр бөтен төркем белән уздырыла торган итеп кертелде.

Эшчәнлекләрдә балаларда аралашуга теләк уяту,бәйләнешле сөйләм үстерү, матур әдәбият һәм халык иҗаты белән таныштыру бурычлары куелды. Эшчәнлек конспектларында тәрбияче өчен аңлатмалар, әдәбият, җиһазлар, лексик доза, эш төрләре күрсәтелде.

Методик кулланмада балалар эшчәнлеген оештыру комплекслы-тематик планлаштыру нигезендә бара. План ел дәверендә төрле темалар үзләштерүне күздә тота. Бу темаларның күбесе һәр төркемдә диярлек кабатлана. Шуңа күрә, гадидән катлаулыга бару - кулланмада төп методик принципларның берсе.Эшчәнлек үрнәкләрендә без боларны мөмкин кадәр эзлекле сакларга тырыштык.

Беренче кечкенәләр төркемендә тәрбияләнүче татар балалары өчен укыту материалы ел дәвамында 13 проектка бүленеп өйрәнелә: “Танышу” (6), “Безнең балалар бакчасы” (9), “Көз” (9), “Мин - дөньяның бер кешесе” (3), “Гаилә” (9), “Кыш” (6), “Яңа ел бәйрәме” (6), “Минем әйләнә – тирәм” (15), ”Әтиләр-бабайлар” (6), “Әниләр-әбиләр” (6), “Халык иҗаты” (6), “Яз” (12), “Җәй” (12). Ел буена барлыгы 105 сәгатькә җыела. Һәрбер проект темаларга бүленгән. Балаларның сөйләшү, аралашу һәм яшь үзенчәлекләрен истә тотып лексик доза (актив, пассив сүзләр) бик аз күләмдә кулланылды. Төрле уеннар, рәсемнәр буенча сорауларга җавап бирү, 2-3 яшьлек балалар аңларлык дәрәҗәдә генә. Беренче яртыеллыкта пассив сүзләр күбрәк файдаланылса, икенче яртыеллыкта инде актив сүзләр күбрәк кулланылышка кертелде.

Икенче кече яшьтәгеләр төркемендә темаларны яктыртканда, балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып, аларга якын, үзенең әйләнә-тирәсе белән бәйле әйберләргә өстенлек бирдек.

Беренче кечкенәләр төркеменнән аермалы буларак, 3-4 яшьлек балаларга “Безнең авылда”, “Кыргый хайваннар” проектлары өстәлә. Балаларның сүз байлыгы арту нәтиҗәсендә, аралашу дәрәҗәсе киңәя. Шуңа күрә, балаларның бәйләнешле сөйләмен үстерүгә зур игътибар бирелә. Методик кулланмада лексик доза актив һәм пассив (курсив белән бирелә) сүзләргә бүленеп күрсәтелә.

Эшчәнлек планнарында сорауны белдерүче кисәкчәләрне (мы-ме), аерым сүзләрне истә калдыру максатыннан чыгып, җәяләр эчендә язылды:-син кыз(мы)?, -туп зур(мы)?

Уртанчылар төркемендә алты проект өстәлде: “Ашамлыклар”, “Татар халык ашлары”, “Халык җәүһәрләре”, “Киемнәр”, “Күчмә кошлар”,”Сабантуй”.

Уртанчылар төркеме балаларын –мы, -ме сорау кисәкчәләре белән таныштыру, шулар ярдәмендә өстәмә сорау бирү һәм дөрес җавап кайтару максаты куелды.

5-6 яшьлек балалар эшчәнлеген оештырганда, түбәндәге проектлар өстәлде: "Абдулла Алиш", "Мин яратам сине, Татарстан!", "Кунак булсаң – тыйнак бул", "Муса Җәлил безнең күңелләрдә", "Чисталыкта – матурлык", "Җиңү алып килде безгә май", "Хәрәкәттә – бәрәкәт". Бу темалар әдәп-әхлак, патриотик хисләр тәрбияли. Бу яшьтә балаларның кечкенә хикәяләрне мөстәкыйль төзи белүе монологик сөйләмне камилләштерүдә мөһим күрсәткеч булып тора.

Мәктәпкә әзерлек төркеме балаларына "Икмәк – яшәү терәге", "Башкалам – Казан", "Кышлаучы кошлар", "Бөтендөнья телләр көне", "Мәктәп", "Урман" проектлары кертелде. Бу төркемнәрдәге эшчәнлек әңгәмә, үстерелешле диалог, сәхнәләштерү, рәсемнәр карау, алар буенча хикәя төзү, тасвирлау, үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзү кебек эш формаларын күздә тота. Эшчәнлекләр матур әдәбият әсәрләрен уку, ятлау, халык аваз иҗатын өйрәнү кебек эш формалары кулланып оештырыла.

Федераль дәүләт мәктәпкәчә белем бирү стандарты таләпләре буенча, эшчәнлекләр уен рәвешендә оештырыла. Балалар төрле ситуацияләр чишәләр, уеннар уйныйлар, сәяхәткә баралар, күзәтәләр һәм шул рәвешле телне тоемлау сәләте булдыралар, ана телендә дөрес итеп сөйләшергә өйрәнәләр. Эшчәнлек ахырында балаларга проблемалы сораулар куела һәм алган белемнәрен ныгыту өчен юнәлеш бирелә.

"Туган телдә сөйләшәбез" методик кулланмасы – балаларыбызга халкыбызның тел хәзинәсен тирәнтен аңларга, кеше өчен газиз булган туган җиргә, туган телебезгә хөрмәт, әти-әниләргә, өлкәннәргә карата итәгатьлелек тәрбияләргә, үзләрендә хезмәт сөю, тыйнаклык, шәфкатьлелек кебек күркәм сыйфатлар булдырырга ярдәм итәр дип ышанасы килә .

2. Цель и задачи рабочей программы

Цель:формирование первоначальных умений и навыков практического владения татарским языком в устной форме.

Задачи:

1. Пробуждать интерес к изучению татарского языка.
2. Активно помогать каждому ребенку в освоении программы по обучению детей татарскому языку.
3. Совершенствовать все стороны речи: расширять и активизировать словарь, развивать диалогическую речь, обучать формам монологической речи.
4. Формировать умения строить предложения, учить отвечать на вопросы, точно употребляя слова по смыслу.
5. Развивать восприятие, внимание, память детей; интерес к различным видам игр, побуждать к активной деятельности.
6. Воспитывать интерес и уважение к культуре, традициям и обычаям татарского народа.
7. Воспитывать усидчивость; учить проявлять настойчивость, целеустремленность в достижении конечного результата.

Ана теле

Максат: Балалар бакчаларында балаларга туган телне өйрәтү,сөйләм үстерү,әдәби телдә сөйләшү күнекмәләре булдыру.

Бурычлар:

1. Балаларны ана телендә дөрес һәм яхшы итеп сөйләшергә өйрәтү.

2.Тел системасының фонетик,лексик, грамматик төзелеше дәрәҗәләрен формалаштыру.

3. Бәйләнешле сөйләм үстерү.

4.Тел һәм сөйләм күренешләрен аңлау(тоемлау)сәләте булдыру.

Принципы программы:

Коммуникативные принципы – язык изучается детьми не как наука, а как средство общения.

Интегративные и дифференциацивные принципы– **һәр сөйләм төренең үз үзәнчәлеген исәпкә алу, тәрбияче сөйләмен техник чаралар ярдәмендә (аудио-, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзәнчәлекләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләмен үстерү;**

Наглядные принципы– **тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйле рәвештә, аларның тирә-юньне танып белүенең төп чарасы булып торган уен аша үткәрү;**

***Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка ашыру принцибы*;**

Интеграция всех областей Барлык белем бирү өлкәләрен берләштерү (интегрированные) принципы: аралашу, танып-белү, социальләштерү, физик культура, сәламәтлек, хезмәт, иминлек, матур әдәбият, иҗади сәнгать, музыка.

Принцип преемственности – ступенчатое непрерывное обучение детского сада и начальной школы;

Обучение основано на *тематическом принципе* обучения;

Обучение основано на *принципе мотивации* – ребёнок усваевает и начинает мыслить, только в том случае когда информатия интересна и воспринемает её как личность. На первом месте стоит мативация т.е. при изучении языка просмотр сказок, встреча с любимыми героями (Акбай. Мияу), использование элементов игр. **Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен тоялар, эмоциональ күтәренкелек туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр.**

Дидактиктические принципы – от простого к сложному.

Принцип индивидуального подхода к каждому ребёнку – при обучению языку личностно-ориентированный подход и возрастным особенностям ребёнка.

Программа принциплары.

Коммуникативлылык принцибы – балаларны татар телен аралашу чарасы буларак куллануга әзерләүгә корылган. Телне фән буларак түгел, ә аралашу чарасы буларак өйрәтү;

Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка ашыру принцибы;

Дәвамчанлык принцибы – балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәптә эзлеклелекне күздә тоту;

Белем бирү эшчәнлегенең мотивлашкан булу принцибы - бала материалны үзе өчен кызык булганда, үзенең шәхси ихтыяҗларына туры килгәндә генә кабул итә һәм фикерли башлый. Телне өйрәтү процессында әкияти сюжетлар карау, кызыклы таныш геройлар (Акбай, Мияу) белән очрашу, уен элементларын куллану – тел материалын өйрәнүнең мотивлашкан булуын тәэмин итә. Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен тоялар, эмоциональ күтәренкелек туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр.

Индивидуальләштерү принцибы - тел өйрәткәндә социаль шәхес сыйфатларын үстерүне күздә тоту.Балаларның яшь үзәнчәлекләрен исәпкә алу.

Күрсәтмәлелекпринцибы – тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйле рәвештә, аларның тирә-юньне танып белүенең төп чарасы булып торган уен аша үткәрү.

Интеграция принцибы – һәр сөйләм төренең үз үзәнчәлеген исәпкә алу, тәрбияче сөйләмен техник чаралар ярдәмендә (аудио, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзәнчәлекләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләмен үстерү.

3. Целевые ориентиры и планируемые результаты.

Программой обучения детей татарскому языку предусмотрено для детей к 7 годам жизни задачи: умение воспринимать татарскую речь на слух и принимать участие в несложном диалоге. Они должны научиться различать на слух повествовательные, вопросительные и побудительные предложения. Уметь отвечать на вопросы воспитателя, товарищей, на основе изученного материала. Уметь переводить слова и предложения с русского на татарский и наоборот.

Формирование, развитие и закрепление умений и навыков владения татарским языком осуществляется в процессе активной речевой практики детей. В речевой практике они запоминают наиболее употребляемые формы слов, а также конструкции и предложения. Они постепенно овладевают умением составления предложений на основе усвоенных образцов.

Мәктәпкәчә яшьтәге балаларның татар телендә сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен тикшерү.

Тикшерү үткәрү буенча киңәшләр.

Балаларның татар телендә аңлау һәм сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен уку елы башында (октябрь ае) һәм уку елы ахырында (апрель аенда) тикшерелә. Уртанчылар төркеме балалары белән тикшерү уку елы ахырында үткәрелә. Уку елы уртасында тематик тикшерү (декабрь, январь) үткәререгә мөмкин.

Тикшерүне һәр бала белән аерым, 1 – 2 бала катнашында, ә йомгаклау эшчәнлеге булганда барлык балалар белән бергә дә үткәрергә була. Тикшерү вакыты 10-15 минутан артмаска тиеш.

Биремнәр балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә, уен-бирем рус телендә аңлатыла. Биремнәр мавыктыргыч һәм кызыклы булырга тиеш. Сораулар ачык, төгәл итеп, интонация белән бирелә.Тикшерүче балаларның җавабын тыңлаганда елмаеп, кирәк булса җавапны дөресләп, бала әйтә алмаганда булышырга тиеш.

Тикшерү барышында яңа материал бирелми. Тикшерүне эш дәфтәрләре, таратма, күрсәтмә рәсемнәр, интерактив тактада уеннар кулланып үткәрергә дә була.

Биремнәр, уеннар өчен кирәк булган күрсәтмәлелек алдан әзерләнеп куелган булырга тиеш. Тикшерүче һәр биремгә аерым балл куеп бара. Тикшерү ахырында баллар саны кушыла һәм 5 кә бүленә. Шулай итеп гомуми нәтиҗә ясала. (Приложение №1).

4. Возрастные характеристики.

Возрастные особенности детей 4-5 лет.

В среднем дошкольном возрасте улучшается произношение звуков и дикция. Речь становится предметом активности детей. Они удачно имитируют голоса животных, интонационно выделяют речь тех или иных персонажей. Интерес вызывают ритмическая структура речи, рифмы.

Развивается грамматическая сторона речи. Дошкольники занимаются словотворчеством на основе грамматических правил. Речь детей при взаимодействии друг с другом носит ситуативный характер, а при общении со взрослым стоновится вне ситуативной.

Изменяется содержание общения ребенка и взрослого. Оно выходит за пределы конкретной ситуации, в которой оказывается ребенок. Ведущим становится познавательный мотив. Информация, которую ребенок получает в процессе общения, может быть сложной и трудной для понимания, но она вызывает у него интерес.

Возрастные особенности детей 5-6 лет.

Продолжает совершенствоваться речь,в том числе ее звуковая сторона. Дети могут правильно воспроизводить шипящие, свистящие и сонорные звуки. Развиваются фонематический слух, интонационная выразительность речи при чтении стихов в сюжетно – ролевой игре и в повседневной жизни. Совершенствуется грамматический строй речи. Дети используют практически все части речи, активно занимаются

словотворчеством. Богаче становится лексика: активно используются синонимы и антонимы. Развивается связная речь. Дети могут пересказывать, рассказывать по картинке, передавая не только главное, но и детали. Достижения этого возраста характеризуются распределением ролей игровой деятельности; структурированием игрового пространства; дальнейшим развитием изобразительной деятельности, отличающейся высокой продуктивностью; применением в конструировании обобщенного способа обследования образца; усвоением обобщенных способов изображения предметов одинаковой формы.

Восприятие в этом возрасте характеризуется анализом сложных форм объектов; развитие мышления сопровождается освоением мыслительных средств (схематизированные представления, комплексные представления, представления о цикличности изменений); развиваются умение обобщать, причинное мышление, воображение, произвольное внимание, речь, образ Я.

Возрастные особенности детей 6-7 лет.

У дошкольников продолжает развиваться речь: ее звуковая сторона, грамматический строй, лексика. В высказываниях детей отражаются как расширяющийся словарь, так и характер обобщений, формирующихся в этом возрасте. Дети начинают активно употреблять обобщающие существительные, синонимы, антонимы, прилагательные и т.д.

В результате правильно организованной работы дошкольников развиваются диалогическая и некоторые виды монологической речи.

II Содержательный раздел.

1.1.Содержание психолого-педагогической работы.

Содержание образовательной области “Речевое развитие” направлено на достижение целей овладения конструктивными способами и средствами взаимодействия с окружающими людьми через решение следующих задач:

- Развитие свободного общения со взрослыми и детьми;
- Развитие всех компонентов устной речи детей (лексической стороны, грамматического строя речи, произносительной стороны речи; связной речи – диалогической и монологической форм) в различных формах и видах детской деятельности;
- Практическое овладение воспитанниками нормами.

1.2.Содержание психолого-педагогической работы.

Бу методик кулланмада Федераль дәүләт белем бирү стандартларында күрсәтелгән биш белем бирү өлкәсе карала: социаль-аралашу үсеше, танып-белү үсеше, сөйләм үсеше, физик үсеш, нәфис-нәфасәти үсеш.

Социаль-аралашу үсеше юнәлеше балаларда туган телгә хөрмәт тәрбияләү, матур әдәбият әсәрләре белән кызыксыну уяту, авазларны дөрес әйтү, диалогик сөйләм күнекмәләрен камилләштерү бурычларын үз эченә ала. Бу өлкәдәге эшчәнлек әңгәмә, үстерелешле диалог, ситуатив күнегүләр, сәхнәләштерү кебек эш формаларын күздә тота.

Танып-белү үсеше юнәлеше табигать, аның үзенчәлекләре, экологик бәйләнешләр белән таныштыру, балаларның ел фасыллары турындагы белемнәрен тирәнәйтү, системалаштыру, туган як, өлкәннәр хезмәте турында белемнәрен тирәнәйтүне максат итеп куя.

Сөйләм үсеше сүзлек эше, сөйләмнең грамматик төзелеше өстендә эш, ишетеп кабул итү, аваз культурасы тәрбияләү, балаларны матур әдәбият һәм халык авыз иҗаты белән таныштыру, дөрес структуралы җөмләләр, рәсемнәр буенча гади хикәяләр төзү кебек эш формаларын күздә тота.

Физик үсеш юнәлешендә балаларның яшь үзенчәлекләренә туры килә торган хәрәкәтле уеннар, ял минутлары оештырыла.

Нәфис-нәфасәти үсешенә җырлы-биюле уеннар уйнау,җырлар тыңлау һәм җырлау, матур әдәбият әсәрләре уку, шигырьләр өйрәнү керә.

Нәниләрнең сөйләмне үзләштерүләрендә авазларны һәм сүзләрне дөрес өйрәнүләрендә, сүз запаслары артуда да уеннарның әһәмияте әйтеп бетергесез. Бигрәк тә сүзле, җырлы-биюле уеннар вакытында балаларның теле ачыла. Алар үз туган теленең аһәңлелеген, матурлыгын тоя белергә өйрәнә, фантазияләре үсә. Уеннар сайлаганда, без аның тәрбияви әһәмиятен, максатын һәм бурычларын күз алдында тоттык. Ул төрле эшчәнлек формасында – ситуация, ял итү, аралашу, мәгълүмати-аралашу технологияләре куллану, бәйрәм һ.б. кысаларда алынды. Кулланмада сүзле, хәрәкәтле уеннар аралаштырылып, баланың яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып бирелде.

2.Формы и виды деятельности.

При выполнении задач программы большое значение имеют разные формы работы, практические навыки, виды. **Основными видамиработы** являются следующее:

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:

1.Работа с предметами: описание, составление диалога с игрушками**.**

2.Работа с картинкой: описание, развивающий диалог.

3.Сюжетно-ролевые игры;

4.Обучение хороводным играм, играм с движением и с музыкой (опираясь на аудио записи).

5.Театрализация (пальчиковый театр, маски, костюмы, драмматизация (показ родителям, детям других групп).
6.Подвижные игры: с мячом, игра “Командир” , хороводные игры, игры физминутки.
7.Творческие : ролевые игры; ситуативные игры: интервью, ситуативные упражнения.
8.Ситуативные, логические упражнения күнегүләрне.
9.Развивающий диалог (взрослый и сверстник, между сверстниками).
10. Прослушивание аудиозаписей, повторение их, пение, показать на рисунках услышанные слова.
11.Просмотр анимационных сюжетов и мультфильмов.
12.Интерактивные игры.

Основными условиями овладения татарским языком являются:
1. Постепенное включение в речевую деятельность новых форм слов, синтаксических конструкций, типовых предложений и образцов связной речи.
2. Введение нового материала параллельно с усвоенным.
3. Чистая и регулярная повторяемость в речи детей усвоенных слов, форм, типов предложений.
Процесс обучения татарскому языку целесообразно вести с опорой на знания, умения и навыки детей.

Методик кулланма өч проекттан тора

Беренче проект “Минем өем” 4-5 яшьлек балалар (уртанчылар төркеме) өчен.
Максат: Татар теленә кызыксыну уяту, аралашу теләге тудыру.
Бурычлар: 1. Гади диалогта катнаша белү, хәтер, зиһен үстерү.
2. Бер – берeңне тыңлау, ишетү сыйфатлары тәрбияләү.
3. Сүз байлыгы булдыру, сөйләмдә активлаштыру.
Икенче проект “Уйный – уйный үсәбез”5-6 яшьлек балалар (зурлар төркеме) өчен.
Максат: Үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуга чыгу.
Бурычлар: 1. Сүз байлыгын арттыру, сөйләм күнекмәләре формалаштыру.
2. Гади сорауларны аңлап җавап бирү, мөрәҗәгать итә белү, көндәлек яшәештә аралашу.
3. Әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.
Өченче проект “Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” 6-7 яшьлек балалар (мәктәпкә әзерлек төркеме)өчен.
Максат: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, сүз һәм сүзтезмәләрне төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.
Бурычлар: 1. Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.
2. Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләме белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.
3. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен камилләштерү.
“Минем өем” проекты:
1) Аудиоматериал – 64 кисәк (ТРЭК),
2) Мультипликацион сюжет – 11 данә,
3) Эш дәфтәре – 17 бирем,
4) Күрсәтмәлелек (исемлеге бирелде),
5) Актив сүзләр+ сөйләм үрнәге – 62 (269).
“Уйный – уйный үсәбез” проекты:
1)Аудиоматериал – 63 кисәк (ТРЭК),
2)Мультипликацион сюжет – 15 данә,

3)Эш дəфтəре – 19 бирем,
4)Күрсəтмəлелек (исемлеге бирелде),
5)Актив сүзлəр+ сөйлəм үрнəге – 46 (406).

“Без инде хəзер зурлар, мəктəпкə илтə юллар” проекты:

1)Аудиоматериал – 71 кисəк (ТРЭК),
2)Мультипликацион сюжет – 19 данə,
3)Эш дəфтəре – 20 бирем,
4)Күрсəтмəлелек (исемлеге бирелде),
5)Актив сүзлəр+ сөйлəм үрнəге – 60(483 сүз булган)..

МЕТОДИК КУЛЛАНМА (“МИНЕМ ӨЕМ” ПРОЕКТЫ) НИГЕЗЕНДƏ МƏКТƏПКƏЧƏ ЯШЬТƏГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРƏНҮЧЕ РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 4-5 ЯШЬ.

СҮЗЛƏР(слова)				**САНЫ** (кол-во)
ЛЕКСИК МИНИМУМ (4-5 яшь) **Актив сүзлəр:** эти, əни, кыз, малай, мин, исəнмесез, сау булыгыз, исəнме, эт, песи, əйе, юк, сау бул, əби, бабай, əйбəт, ипи, алма, сөт, чəй, рəхмəт, мə, тəмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенə, матур, курчак, куян, аю, хəллəр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз) **Пассив сүзлəр:** утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничə? нинди? (13 сүз)				
АКТИВ СҮЗЛƏР (активный словарь)				
1	Əти – папа	25	Тəмле - вкусный	
2	Əни - мама	26-27	Кил монда – иди сюда	**49**
3	Кыз - девочка	28	Утыр – садись	
4	Малай - мальчик	29	Бир - дай	
5	Мин - я	30	Аша - кушай	
6	Исəнмесез - здравствуйте	31	Эч - пей	
7-8	Сау булыгыз - до свидания	32	Туп - мяч	
9	Исəнме - здравствуй	33	Зур - большой	
10	Эт - собака	34	Кечкенə (бəлəкəй) -	
11	Песи - кошка	35	маленький	
12	Əйе - да	36	Матур - красивый	
13	Юк - нет	37	Курчак - кукла	
14-	Сау бул – до свидания	38	Куян - заяц	
15	Əби - бабушка	39-40	Аю - медведь	
16	Бабай - дедушка	41	Хəллəр ничек – как	
17	Əйбəт - хорощо	42	дела	
18	Ипи - хлеб	43	Уйна - играй	
19	Алма -яблоко	44	Пычрак - грязный	
20	Сөт - молоко	45	Чиста - чистый	
21	Чəй - чай	46	Ю - мой	
22	Рəхмəт - спасибо	47	Бер - один	
23	Мə – на	48	Ике - два	
24		49	Өч - три	
			Дүрт - четыре	
			Биш - пять	
ПАССИВ СҮЗЛƏР (пассивный словарь)				
1	Утырыгыз - садитесь	8-9	Кем анда? – кто там?	**13**

2-3 4-5 6-7	Бу кем? – это кто? Кем юк? – кого нет? Син кем? – ты кто?	10 11 12 13	Басыгыз - встаньте Ал - возьми Ничә? – сколько? Нинди? - какой	
ВСЕГО				**62**

МЕТОДИК КУЛЛАНМА
(“УЙНЫЙ-УЙНЫЙ ҮСӘБЕЗ” ПРОЕКТЫ) НИГЕЗЕНДӘ
МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЬТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ
РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 5-6 ЯШЬ.

СҮЗЛӘР (слова)				**САНЫ** (кол-во)
Актив сүзләр: әти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш. (49 сүз) **Пассив сүзләр:** утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)				**4-5 лет** **62 слова**
+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (5-6 яшь) **Актив сүзләр:** кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз) **Пассив сүзләр:** бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз)				**5-6 лет**
АКТИВ СҮЗЛӘР (активный словарь)				
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19-20	Кишер - морковь Нинди - какой Баллы – сладкий (-ая, -ое) Ничә - сколько Суган - лук Бәрәңге - картофель Алты - шесть Җиде - семь Сигез - восемь Тугыз - девять Ун - десять Кыяр - огурец Кәбестә - капуста Кызыл - красный (-ая, -ое) Сары - жёлтый (-ая, -ое) Яшел - зелёный(-ая, -ое) Кирәк - надо Юа -моет Нәрсә кирәк – что надо	21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38	Аш- суп Ботка - каша Кашык - ложка Тәлинкә - тарелка Чынаяк - чашка Зәңгәр – синий (-яя, -ее) Күлмәк – платье (рубашка) Чалбар - брюки Ки - одевай Сал - снимай Йокла - спи Бит - лицо Кул - рука Өстәл - стол Урындык - стул Карават - кровать Яратам - люблю Бар - есть	**38**
ПАССИВ СҮЗЛӘР (пассивный словарь)				
1-2 3-4	Бу нәрсә? – Это что? Хәерле көн – Добрый день	4-5 6-7	Нәрсә бар? – Что есть	**7**

			Күп - много	
ВСЕГО				**107**

МЕТОДИК КУЛЛАНМА
(“МӘКТӘПКӘ ИЛТӘ ЮЛЛАР” ПРОЕКТЫ) НИГЕЗЕНДӘ
МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЬТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ
РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 6-7 ЯШЬ.

СҮЗЛӘР (слова)	**САНЫ** (кол-во)
ЛЕКСИК МИНИМУМ (4-5 яшь) **Актив сүзләр:** әти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш. (49 сүз) **Пассив сүзләр:** утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)	**4-5 лет** **62 слова**
+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (5-6 яшь) **Актив сүзләр:** кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, караваты, яратам, бар (38 сүз) **Пассив сүзләр:** бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз)	**5-6 лет** **45 слов**
+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (6-7 яшь) **Актив сүзләр:** син кем, хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?,сикер, сикерәм, сикерә, йөгерә, төлке, йөгер, йөгерәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, җырла, җырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр (58 сүз) **Пассив сүзләр:** нәрсә яратасың? (2 сүз)	**6-7 лет** **60 слов**
АКТИВ СҮЗЛӘР (активный словарь)	

1 2-3 4 5-6 7-8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21-22 23-24 25 26 27 28 29 30	Син кем? – Ты кто? Хәерле көн – добрый день Тычкан – мышь Бу кем? – Это кто? Бу нәрсә? – Это что? Нишли? – Что делает? Йоклый – спит Утыра – сидит Ашый – кушает, ест Эчә – пьёт Нишлисең? – Что делаешь? Ашыйм – кушаю, ем Эчәм - пью Уйный - играет Уйныйм - играю Утырам - сижу Барам - иду Кая барасың? – Куда идёшь? Син нишлисең? – Ты что делаешь? Сикер - прыгай Сикерәм – прыгаю Сикерә - прыгает Йөгерә - бежит Төлке - лиса Йөгер - беги	31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50-51 52-53 54-55 56 58	Йөгерәм - бегу Чәк-чәк – чак-чак Өчпочмак – треугольник Яшь - лет Бүре - волк Керпе - ёж Тавык - курица Әтәч - петух Үрдәк - утка Чана - санки Шуа - катается Шуам - катаюсь Бие - танцуй Бии - танцует Биим – танцую Ак - белый Кара - чёрный Җырла - пой Җырлыйм - пою Зур рәхмәт – большое спасибо Китап укый – книгу читает Рәсем ясыйм - рисую Укыйм - читаю Дәфтәр - тетрадь	**58**
1-2	**ПАССИВ СҮЗЛӘР** (пассивный словарь) Нәрсә яратасың? – Что любишь?			**2**
ВСЕГО				**167**

Тәрбиячеләр өчен язылган методик кулланмага:

1) Тематик план,
2) Шөгыльләр конспекты,
3) Диагностика кертелгән.

Бу укыту методик кулланмалар нәрсә белән аерыла соң?

Бүгенче көндә балаларны татар теленә өйрәткәндә кулланыр өчен эш дәфтәрләре, аудиоматериаллар, мультипликацион сюжетлар булмады. Хәзерге көндә өч төркем өчен дә эш дәфтәрләре бар. Аларның эчтәлеген, биремнәрен, нинди рәсемнәр куллануны уйлап, аудиоматериал, мультипликацион сюжетларның эчтәлеген шөгыльләргә туры китереп эшләнгән.

Эш дәфтәрләре, аудиоматериал һәм мультипликацион сюжетлар һәр шөгыльдә дә кулланылмый. Кулланылган очракта шөгыльнең бер өлеше булып бара.

Мультипликацион сюжетлар өченче шөгыльдә карау өчен уйлап эшләнелгән. Эчтәлеге 3-7 минут алар балаларның белгән сүз байлыгына яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып төзелгән. Берничә шөгыль узгач өйрәнгән сүзләр һәм алдагы шөгыльләрдә сөйләмдә куллануга кертелә торган яңа сүзтезмәләр дә кулланылган.Бу мультипликацион сюжетларны караганнан соң балалар белән сорау – җавап тибында әңгәмәләр үткәрелә,вакыт калса алда өйрәнелгән уеннарны кабатларга тәкъдим ителә.

Аудиоматериаллар: танышу, яңа сүз, өйрәткәндә, диалог, сөйләм үрнәкләре, уеннар, кыска җырлар, өстәл театры күрсәткәндә куллану өчен төзелгән.

Эш дәфтәрләре шөгыльдә өйрәнелгән материалны ныгытуны күздә тотып төзелгән. Дәфтәрләр белән эшләгәндә балалар кабатлыйлар, бер-берсенә сораулар бирәләр, тәрбияче белән аралашалар. Бик уңай ягы, балалар үзләренең шөгыльдә эшләгән дәфтәрләрен өйгә алып кайтып кабатлый алалар. Бу дәфтәрләр белән әти-әниләр дә, төркемдә эшләгән тәрбиячеләр дә эшли ала, чөнки биремнәр рус телендә язылган.

Педагогикага багышланган әдәбиятне карап чыкканнан соң, нинди дә булса бер чараны гына алып, менә монысы гына тел өйрәнү өчен иң куәтлесе, иң кирәклесе, дип берсен генә аерып әйтеп булмый. Һәрбер автор төрле чараны атый.

Һәм шуңа да, укыту-методик комплектының юнәлешләре күптөрле. Алар балалар өчен кызыклы һәм мавыктыргыч итеп эшләнелгән. Һәрбер юнәлеш билгеле бер үзенең максатын чишә. Эш дәфтәрләре – заманча төзелгән укыту-методик комплектының төп юнәлешләренең берсе булып тора.

Заман үзенең таләпләрен алга китереп куйды, инде математика, сөйләм үстерү һ.б. шөгыльләрдә балалар белән эшләү өчен дәфтәрләрне күптән кулланасалар да, татар теле өйрәтүдә бу яңа чара буларак кабул ителә.

Гомумән алганда, әзрәк педагогика тарихына кагылып китсәк, Рәсәйдә эш дәфтәрләре күптәннән билгеле. Эш дәфтәрләрен XX гасырның 20 елларында белем бирү системасына ныклап кертү өчен омтылыш та ясалган булган. Ләкин бу вакытка җитәрлек дәрәҗәдә материал база булмау, укытучыларның профессиональ дәрәҗәләре түбән булу нәтиҗәсендә системага кереп китә алмый кала һәм 60-70 елларда кулланышка керә. Татар теленә килгәндә әле ул бөтенләй XI гасырның 20 елларында гына тормышка ашты.

Дәфтәрләр балаларның педагог тарафыннан оештырылган эшчәнлектә алган белемнәрен ныгыту максатында куллану өчен тәкъдим ителә.

Эш дәфтәренең дидактик функцияләрен билгеләп үтик:

1) Компенсаторная (компенсатор) – яки бу балаларга сүз өйрәтү процессын җиңеләйтү, баланың һәм тәрбияченең көчен һәм вакытын экономияләү дигән сүз. Менә бит әле без нindидер дәрәҗәдә сәламәтлекне саклау аспектына да кагылып китәбез икән. Тәрбияче белән балалар күмәк эшли, ә балалар исә эшчәнлек төрен үзгәртәләр.

2) Информативная (информатив) – яки балалар өчен иң кирәкле информацияне җиткерү;

3) Интегративная (интегратив) – өйрәнү объектын өлешләп һәм done бербөтен итеп карау;

4) Познавательная (танып-белү) – баланың танып-белүен үстерү, яки күзәтүчәнлек, уйлау, эстетик матурлыкны күрә белүе;

Рәсемнәр матур итеп эшләнгән.

5) Формирующая (формалаштыру)- баланың материалны үзләштерүе, танып – белү алымнары формалашуы.

Дәфтәрдәге эшнең нәтиҗәсе уртанчылар төркемендә сүзне ишетеп, аңлап, предметларны табып, парлаштырып, чагыштырып, аларның сыйфатын, санын билгеләүгә китерсә, зурлар төркемендә балаларны үзара аралашуга этәрә һәм бу мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә дәвам итә. Иң катлаулы биремнәр мәктәпкә әзерлек төркеме өчен төзелгән. Бу төркемдә хәрәкәтне белдерүче сүзләр, яки фигыльләр күп кулланыла. Балаларны

ситуацияләргә куеп, сораулар биреп диалогка этәрәбез. Берүк вакытта, фигыльләр боерык формада (утыр, уйна һ.б.), 2-нче зат алмашлыгына тәңгәл формада (яки утыра, укый, шуа, ашый һ.б.), һәм дә инде үзе турында 1-нче зат алмашлыгын кулланып өйрәтелә (уйныйм, утырам, барам, эчәм). Шулай ук балалар күп кенә сораулар куярга өйрәнәләр: бу нәрсә, нишли, син нишлисең, нәрсә кирәк, нинди һ.б. Җөмләләр төзү баланың уйлавын таләп итә, чөнки алар 3-4 сүздән торалар. Мәсәлән: Аю караватта йоклый. Куян чана шуа. Песи бит юа.һ.б. Балалар бакчасы булгач, әкият геройлары, җәнлекләр тулаем кеше тормышындагы хәлләрне кабатлыйлар. Чөнки кешегә генә кайтарып калдырсаң, гел әни йоклый, бабай укый, кыз юына кызык түгел. Аннан мәктәпкә әзерлек төркеме балаларына әзерләнгән биремнәрнең өченчесе җыр булып бара. Балалар өйрәнгән сүзләрен кабатлап җырлап та куялар.

Нинди дә булса күзаллау булсын өчен, эш дәфтәрләрен проектор аша экранда да күрсәтеп була. Гомумән, интерактив такта булган бакчалар өчен бу биремнәрне тактага күчерергә тәкъдим ителә,
чөнки бу очракта, дәфтәрләрне балаларның үзләренә бирергә мөмкинлек туа, алар өйләрендә эти-әниләре белән бергәләп эшли алалар.

Бу очракта, сезнең өй эше бирергә ярамый, дигән фикерләрегез барлыкка килер. Эш дәфтәре бит әле ул төркем тәрбиячеләре өчен дә эшләнелгән, балалар белән алар биремнәрне үтәрләр, дигән фикердә кире кагылмый, юкка гына татар телен белмәгән педагогларга курсларда булып укып кайтмадылар.

Укыту – методик кулланмага таянып ТНВ каналы“Әкият илендә” дигән тапшыру эшләде. Ул якшәмбе көнне 9.30 минутта ТНВ каналыннан күрсәтелә башлады.

3. Планирование деятельности по обучению детей татарскому языку в средней группе(Проект «Минем өем”)

№	Тема	Үткәрү вакыты	Сәгать	Бит
	Гаилә – Семья		**12**	
1	“Танышу”, “Минем гаиләм”	Сентябрь 1 атна	1	6 бит
2	“Малай, кыз”	Сентябрь 1 атна	1	7 бит
3	“Минем туганнарым”	Сентябрь 2 атна	1	8 бит
4	“Әйдәгез танышыйк”	Сентябрь 2 атна	1	8 бит
5	“Әйдәгез танышыйк”	Сентябрь 3 атна	1	10 бит
6	“Тату гаилә”	Сентябрь 3атна	1	11 бит
7	“Минем дуслар”	Сентябрь 4 атна	2	12, 13 битләр
8	“Әйе, юк”	Октябрь 1 атна	1	14 бит
9	“Кунак килгән”	Октябрь 1 атна	1	16 бит
10	“Әйдәгез уйныйбыз”	Октябрь 2 атна	1	17 бит
11	“Безнең кунаклар”	Октябрь 2 атна	1	17 бит
	Ашамлыклар – Продукты питания		**9**	
12	“Әби күчтәнәче”	Октябрь 3 атна	1	18 бит
13	“Бабай күчтәнәче”	Октябрь 3 атна	1	19 бит

14	“Сөт, чәй”	Октябрь 4 атна	1	20 бит
15	Дустыңны сыйла”	Октябрь 4 атна	1	21 бит
16	“Рәхмәт әйт”	Ноябрь 1 атна	1	22 бит
17	“Песине сыйла”	Ноябрь 1 атна	1	23 бит
18	“Кунак сыйлау”	Ноябрь 2 атна	1	24 бит
19	“Кунакны ашат”	Ноябрь 2 атна	1	25 бит
20	“Чәй табынында”	Ноябрь 3 атна	1	26 бит
	Уенчыклар- Игрушки		**23**	
21	“Уенчыклар”	Ноябрь 3 атна	1	27 бит
22	“Зур, кечкенә”	Ноябрь 4 атна	1	28 бит
23	“Күңел ачу кичәсе – “Туган көн”	Ноябрь 4 атна	1	29 бит
24	“Курчак кунакка килгән”	Декабрь 1 атна	1	30 бит
25	“Уенчыклар кибете”	Декабрь 1 атна	1	31 бит
26	“Яңа уенчыклар”	Декабрь 2 атна	1	31 бит
27	“Без уйныйбыз”	Декабрь 2 атна	1	33 бит
28	“Алиянең дуслары кунакка килгән”	Декабрь 3 атна	1	33 бит”
29	“Безнең уенчыклар”	Декабрь 3 атна	1	33 бит
30	“Бездә бәйрәм”	Декабрь 4 атна	1	34 бит
31	“Чыршы бәйрәме”	Декабрь 4 атна	1	34 бит
32	“Уйныйбыз”	Гыйнвар 3 атна	1	35 бит
33	“Без уйнарга яратабыз”	Гыйнвар 3 атна	1	36 бит
34	“Мияуга бүләк”	Гыйнвар 4 атна	1	37 бит
35	“Уенчыклар кибете”	Гыйнвар 4 атна	1	38 бит
36	“Бүләкләр”	Февраль 1 атна	1	39 бит
37	“Әйдә уйныйк”	Февраль 1 атна	1	40 бит
38	“Уйна”	Февраль 2 атна	1	40 бит
39	“Күңелле уеннар”	Февраль 2 атна	1	41 бит
40	“Уенчыклар юабыз”	Февраль 3 атна	1	42 бит
41	“Ю”	Февраль 3 атна	1	42 бит
42	“Дуслар кунакка килгән. Уйнарга чакыр”	Февраль 4 атна	1	43 бит
43	“Оляның уенчыклары пычранган”	Февраль 4 атна	1	44 бит
	Саннар- Числа		**21**	
44	“Саннар”	Март 1 атна	2	44, 45 би
45	“Уйныйбыз да , саныйбыз да”	Март 2 атна	1	45 бит
46	“Уенчыклар”	Март 2 атна	1	46 бит

47	“Ничә уенчык?”	Март 3 атна	1	47 бит
48	“Уйный-уйный саныйбыз”	Март 3 атна	1	48 бит
49	“Бергәләп уйныйбыз”	Март 4 атна	2	49, 50 битләр
50	“Кунак чакырабыз”	Апрель 1 атна	1	50 бит
51	“Күңелле ял итәбез”	Апрель 1 атна	1	51 бит
52	“Без татарча сөйләшәбез”	Апрель 2 атна	2	51, 52 битләр
53	“Бу өйдә кем яши ?”	Апрель 3 атна	1	53 бит
54	“Уенчыклар илендә”	Апрель 3 атна	1	54 бит
55	“Ягымлы сүзләр”	Апрель 4 атна	1	55 бит
56	“Боерыкны аңлау”	Апрель 4 атна	1	55 бит
57	“Без театр уйныйбыз”	Май 2 атна	1	56 бит
58	“Кызыклы уеннар”	Май 2 атна	1	56 бит
59	“Минем дуслар”	Май 3 атна	1	57 бит
60	“Бездә Сабантуй”	Май 4 атна	1	57 бит
61	“Хуш киләсең, Сабантуй”	Май 4 атна	1	57 бит
	Барлыгы		**65**	

4. Планирование деятельности по обучению детей татарскому языку в старшей группе(Проект“Уйный – уйный үсәбез”)“

	Темы	Үткәрү вакыты	Сәгать	Бит
	Минем өем – Мой дом		**2**	
	“Минем өем”	Сентябрь 1 атна	1	60 бит
	«Шалкан» әкияте”	Сентябрь 1 атна	1	60 бит
	Яшелчәләр – Овощи		**21**	
	“Кишер үстерәбез”	Сентябрь 2 атна	1	61 бит
	“Баллы кишер“	Сентябрь 2 атна	1	61 бит
	Куян күчтәнәче”	Сентябрь 3 атна	1	62 бит
	“Бар матур бакча”	Сентябрь 3 атна	1	62 бит
	“Серле кәрзин”	Сентябрь 4 атна	1	62 бит
	Бар матур бакча”	Сентябрь 4 атна	1	63 бит
	“Серле янчык”	Октябрь 1 атна	1	63 бит
	“Яшелчәләр кибете”	Октябрь 1 атна	1	64 бит
	“Серле кәрзин”	Октябрь 2 атна	1	64 бит
	“Уйный-уйный эшлибез”	Октябрь 2 атна	1	65 бит

	“Без хезмәт яратабыз”	Октябрь 3 атна	1	65 бит
	“Төсләр туплар”	Октябрь 3 атна	1	66 бит
	“Төсләр дөньясы”	Октябрь 4 атна	1	66 бит
	“Юл маҗаралары”	Октябрь 4 атна	1	67 бит
	“Төсләр дөньясы”	Ноябрь 1 атна	1	67 бит
	“Уныш бэйрэме”	Ноябрь 1 атна	1	67 бит
	“Яшелчә салаты”	Ноябрь 2 атна	1	68 бит
	“Кем эшләми, шулашамый	Ноябрь 2 атна	1	68 бит
	“Яшелчә ю”	Ноябрь 3 атна	1	69 бит
	“Яшелчәләр кибете”	Ноябрь 3 атна	1	69 бит
	“Уйныйбыз да, җырлыйбыз да”	Ноябрь 4 атна	1	70 бит
	Мониторинг		3	
	Ашамлыклар – Продукты		**7**	
	“Ашханә”	Ноябрь 4 атна	1	71 бит
	“Ашамлыклар”	Декабрь 1 атна	1	71 бит
	“Кибеттә”	Декабрь 1 атна	1	71 бит
	“Аю кунакка килгән”	Декабрь 2 атна	1	72 бит
	“Кунак килгән”	Декабрь 2 атна	1	72 бит
	“Кем нәрсә ярата?”	Декабрь 3 атна	1	73 бит
	Өстәл театры“Кем нәрсә ярата?”	Декабрь 3 атна	1	73 бит
	Савыт- саба - Посуда		**6**	
	“Туган көн”	Гыйнвар 2 атна	1	74 бит
	“Курчак Алиягә булыш”	Гыйнвар 2 атна	1	74 бит
	“Чәй табыны әзерлибез”	Гыйнвар 3 атна	1	75 бит
	“Өч аю”	Гыйнвар 3 атна	1	75 бит
	“Төсле чынаяклар”	Гыйнвар 4 атна	1	76 бит
	“Чисталыкта матурлык”	Гыйнвар 4 атна	1	76 бит
	Киемнәр – Одежда		**12**	
	“Туган көнгә яңа киемнәр”	Февраль 1 атна	**1**	**76 бит**

	Киемнәр кибетендә	Февраль 1 атна	1	77 бит
	“Курчакны киендер”	Февраль 2 атна	1	77 бит
	“Без киенәбез”	Февраль 2 атна	1	77 бит
	“Киенергә ярдәм ит”	Февраль 3 атна	1	78 бит
	“Курчакларга булышабыз”	Февраль 3 атна	1	78 бит
	“Алия йокларга җыена”	Февраль 4 атна	1	79 бит
	“Кибеттә”	Февраль 4 атна	1	79 бит
	“Хәерле көн”	Март 1 атна	1	80 бит
	“Ягымлы сузлщр”	Март 1 атна	1	80 бит
	“Курчак белән уйныйбыз”	Март 2 атна	1	81 бит
	“Шаян уенчыклар”	Март 2 атна	1	81 бит
	Өй җиhазлары – Мебель		**4**	
	Өстәл театры “Өч аю”	Март 3 атна	1	82 бит
	“Маша һәм өч аю”	Март 3 атна	1	82 бит
	“Кибеттә”	Март 4 атна	1	82 бит
	“Ни өчен киемнәр югалган?”-	Март 4 атна	1	83 бит
	“Туган көн” бәйрәме- Праздник “Деньрождение”		**9**	
	“Уйнарга яратабыз”	Апрель 1 атна	**1**	83 бит
	“Уенчыклар иленэ сәяхәт”	Апрель 1 атна	**1**	83 бит
	“Уйный-уйный үсәбез”	Апрель 2 атна	**1**	84 бит
	“Курчакның туган көне”	Апрель 2 атна	1	84 бит
	“Нәрсә бар?”	Апрель 3 атна	1	84 бит
	“Син нәрсә яратасың?”	Апрель 3 атна	1	85 бит
	“Бар, юк”	Апрель 4 атна	1	86 бит
	“Кем нәрсә ярата?”	Апрель 4 атна	1	86 бит
	Мониторинг		1	
	“Сабантуй” бәйрәме– Праздник Сабантуй		**6**	
	“Сабантуйга әзерләнәбез”	Май 2 атна	1	86 бит
	“”Без театр уйныйбыз”	Май 2 атна	1	87 бит
	“Күңелле Сабантуй уеннары”	Май 3 атна	1	88 бит
	“Биибез дә җырлыйбыз да”	Май 3 атна	1	88 бит

	“Сабантуй бәйрәме”	Май 4 атна	1	88 бит
	“Бездә Сабантуй”	Май 4 атна	1	89 бит
	Барлыгы :	67		

5. Планирование деятельности по обучению детей татарскому языкуподготовительная группа (Проект“Без инде хәзер зурлар”)

№	Темалар	Үткәрү вакыты	Сәгать	Бит
	“Әйдәгез танышабыз”		**28**	
1	“Әйдәгез танышабыз”	Сентябрь 1 атна	1	92 бит
2	“Син кем?”	Сентябрь 1 атна	1	93 бит
3	“Әйдәгез танышабыз”	Сентябрь 1 атна	1	93 бит
4	“Хәерле көн”	Сентябрь 2 атна	1	94 бит
5	“Ягымлы сүзләр”	Сентябрь 2 атна	1	95 бит
6	“Мияу адашкан”	Сентябрь 2 атна	1	95 бит
7	“Син кем?”	Сентябрь 3 атна	1	96 бит
8	“Шалкан” әкиятен сәхнәләштерү	Сентябрь 3 атна	1	97 бит
9	“Бу кем?”	Сентябрь 3 атна	1	98 бит
10	“Бу нәрсә?”	Сентябрь 4 атна	1	98 бит
11	“Көз бүләкләре”	Сентябрь 4 атна	1	100 бит
12	Аю баласы дөнья белән таныша»	Сентябрь 4 атна	1	100 бит
13	“Кем нишли?”	Октябрь 1 атна	1	100 бит
14	“Яшелчәләр. Нәрсә?, нинди?, ничә?, Кем нишли?	Октябрь 1 атна	1	102 бит
15	“Бу нәрсә?”	Октябрь 1 атна	1	103 бит
16	“Дусларны сыйлыйбыз”	Октябрь 2 атна	1	103 бит
17	“Без кунак яратыбыз. Сыйлану”	Октябрь 2 атна	1	104 бит
18	“Батыр Мияу белән Куркак Куян”	Октябрь 2 атна	1	104 бит
19	“Нишлисең?”	Октябрь 3 атна	2	105, 106 битләр
20	“Дусларны сыйлыйбыз”	Октябрь 3 атна	1	106 бит
21	“Әйдәгез уйныйбыз”	Октябрь 4 атна	1	107 бит
22	“Без кунак яратыбыз. Сыйлану”	Октябрь 4 атна	1	109 бит
23	“Тату гаилә”	Октябрь 4 атна	1	109 бит
24	“Кунак килде”	Ноябрь 1 атна	1	109 бит
25	“Дусларым белән сыйланабыз”	Ноябрь 1 атна	1	111 бит
26	“Юмарт аю”	Ноябрь 1 атна	1	111 бит
27	“Дусларым белән сыйланабыз”	Ноябрь 2 атна	1	112 бит

	Мониторинг		3	
	“Кафега барабыз”		**26**	
28	“Кафеда”	Ноябрь 2 атна	1	113 бит
29	“Әйдәгез уйныйбыз”	Ноябрь 2 атна	1	113 бит
30	“Кафега барабыз”	Ноябрь 3 атна	1	113 бит
31	“Без кафеда”	Ноябрь 3 атна	1	115 бит
32	“Кая барасың?”	Ноябрь 3 атна	1	115 бит
33	“ Кафеда сыйланабыз”	Ноябрь 4 атна	1	115 бит
34	“Әниемнең туган көне”	Ноябрь 4 атна	1	116 бит
35	“Кафега барабыз”	Ноябрь 4 атна	1	116 бит
36	“Бәйрәм”	Декабрь 1 атна	1	117 бит
37	“Күңелле бәйрәм”	Декабрь 1 атна	1	118 бит
38	“Бергәләп уйныйбыз”	Декабрь 1 атна	1	118 бит
39	“Күңелле уеннар”	Декабрь 2 атна	1	119 бит
40	“Уйныйбыз”	Декабрь 2 атна	1	121 бит
41	“Бергәләп уйныйбыз”	Декабрь 2 атна	1	121 бит
42	“Спорт бәйрәменә әзерләнәбез”	Декабрь 3 атна	1	121 бит
43	“Спорт бәйрәмендә”	Декабрь 3 атна	1	122 бит
44	“Спорт бәйрәме”	Декабрь 3 атна	1	122 бит
45	“Бәйрәмгә барабыз”	Декабрь 4 атна	1	123 бит
46	“Мин барам”	Декабрь 4 атна	1	124 бит
47	“Көчлеләр, кыюлар, җитезләр”	Декабрь 4 атна	1	124 бит
48	“Казанда спорт бәйрәме”	Гыйнвар 3 атна	1	125 бит
49	“Спорт бәйрәмендә”	Гыйнвар 3 атна	1	126 бит
50	“Казанда спорт бәйрәме”	Гыйнвар 3 атна	1	126 бит
51	“Уеннар эстафетасында”	Гыйнвар 4 атна	1	126 бит
52	“Эстафетада катнашабыз”	Гыйнвар 4 атна	1	127 бит
53	“Җәнлекләр спорт бәйрәмендә”	Гыйнвар 4 атна	1	127 бит
	“Безнең дуслар”		**21**	
54	“Безнең дуслар”	Февраль 1 атна	1	128 бит
55	“Үрдәк дусларын тапты”	Февраль 1 атна	1	129 бит
56	“Безнең дуслар”	Февраль 1 атна	1	130 бит
57	“Акбай чана шуа”	Февраль 2 атна	1	130 бит

58	“Чана шуам”	Февраль 2 атна	1	132 бит
59	“Циркта”	Февраль 2 атна	1	133 бит
60	“Өйдә бие”	Февраль 3 атна	1	133 бит
61	“Без биибез”	Февраль 3 атна	1	134 бит
62	“Шаян кошлар”	Февраль 3 атна	1	136 бит
63	“Мияуның бүлмәсен бизибез”	Февраль 4 атна	1	136 бит
64	“Туган көнгә бүләк әзерлибез”	Февраль 4 атна	1	138 бит
65	“Урманда зур концерт”	Февраль 4 атна	1	139 бит
66	“Мияуның туган көне”	Март 1 атна	1	140 бит
67	“Туган көн табынында”	Март 1 атна	1	141 бит
68	“Акбай туган көнгә барырга әзерләнә”	Март 1 атна	1	142 бит
69	“Күңелле сәяхәт”	Март 2 атна	2	143,144 битләр
70	“Туган көн”	Март 2 атна	1	145 бит
71	“Күңелле сәяхәт”	Март 3 атна	2	146,147 битләр
72	“Урман китапханәсендә”	Март 3 атна	1	149 бит
	Мәктәптә		**26**	
	Мәктәптә	Март 4 атна	1	149 бит
74	Уку бүлмәсе	Март 4 атна	1	150 бит
75	“Күңелле сәяхәт”	Март 4 атна	1	152 бит
76	Өстәл театры “Терекәй”	Апрель 1 атна	1	152 бит
77	“Теремкәй” әкиятен сәхнәләштерү	Апрель 1 атна	1	154 бит
78	“Теремкәй”	Апрель 1 атна	1	157 бит
79	Өстәл театры “Кем нәрсә ярата”	Апрель 2 атна	1	157 бит
80	“Кем нәрсә ярата” сәхнәләштерү	Апрель 2 атна	1	159 бит
81	“Уйныйбыз”	Апрель 2 атна	1	160 бит
82	“Белем иленә сәяхәт”	Апрель 3 атна	1	160 бит
83	“Могҗизалар кыры	Апрель 3 атна	2	162 бит
84	“Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтә юллар”	Апрель 4 атна	2	163 бит
85	“Уйныйбыз да, җырлыйбыз да”	Май 1 атна	1	164 бит
86	“Тыңлагыз, тыңлагыз! Балалар сөйләшә”	Май 1 атна	1	164 бит
87	“Мәктәпкә барабыз”	Май 1,2 атна	4	165 бит
88	“Сайу бул, бакча! Исәнме мәктәп.”	Май 3 атна	1	166 бит
89	“Сау булыгыз, уенчыклар! Сау булыгыз, апалар!”	Май 3 атна	1	167 бит

90 “	“Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтә юллар”	Май 3 атна	1	167 бит
91	“Күңелле уеннар”	Май 4 атна	1	167 бит
92	“Уйныйбыз да уйныйбыз”	Май 4 атна	1	168 бит
93	“Без әкият яратабыз”	Май 4 атна	1	168 бит
	Мониторинг		3	
	Барлыгы		**101**	

6. Ана теленнән комплекслы - тематик планнарикенче кечкенәләр төркеме (3-4 яшь)“Туган телдә сөйләшәбез”

№	Проект темалары	Эшчәнлек төрләре	Эшчәнлек саны
1.	Исәнме, балалар бакчасы	Танышу Өйдә кем яши? Мин малай, мин кыз Мияу белән танышу Әйдәгез танышыйк Әйдә дуслашыйк	1 1 1 1 1 1
2.	Уенчыклар	Минем яраткан уенчыкларым Минем яраткан уенчыкларым Карусельгә сәяхәт Без уйнарга яратабыз Йомшак уенчык карау Туп Туган көн Мияу кунакка килгән Уенчыклар кибете	1 1 1 1 1 1 1 1 1
3.	Көз	Алтын көз Көз килде Аваз культурасы, Ө авазы Куян үстергән кишер һәм помидор Яшелчә бакчасында “Шалкан” әкияте Җиләк-җимеш бакчасында Бакчада алмалар өлгерде Уйный-уйный саныйбыз	1 1 1 1 1 1 1 1 1
4.	Гаилә	Өйдә кем яши? Безнең гаилә Качышлы уйныйбыз Тату гаилә Минем дуслар Әйдәгез дуслашыйк Минем туганнарым	1 1 1 1 1 1 1

		Безнең гаилә Әби күчтәнәче Дустыңны сыйла Сөт,чәй Кунакка барабыз	1 1 1 1 1
5.	Кыш	Кар ява Алсуны урамга киендерәбез А.Алиш “Куян кызы” “Чанада шуабыз” рәсемен карау Кышкы уеннар “Куяннар”уенын өйрәнү	1 1 1 1 1 1
6.	Яңа ел бәйрәме	Тиздән чыршы бәйрәме Б.Рәхмәтнең “Кыш бабай” шигырен ятлау Уйныйбыз да, җырлыйбыз да Без бәйрәмгә әзерләнәбез Бәйрәм концерты Яңа ел бәйрәме	1 1 1 1 1 1
7.	Минем йортым, минем шәһәрем	Минем шәһәрем Мин “КамАЗ” оныгы “Әлли-бәлли итәргә...”бишек җыры Безнең урам Алсуның яңа өе Алсуда кунакта	1 1 1 1 1 1
8.	Безнең авылда	Безнең авылда Зурлар һәм кечкенәләр “Кем нәрсә ярата?”татар халык әкиятен сөйләү “Песи һәм песи балалары”рәсемен карау Җ.Тәрҗемановның”Үзен бик чиста йөртә”шигырен уку “Кем МИЯУ дип әйтте?” Йорт кошлары Р.Батулланың “Елак этәч”әсәрен уку Без уйныйбыз	1 1 1 1 1 1 1 1 1
9.	Ватанны саклаучылар көне	Зур гаилә Безнең әтиләр һәм абыйлар Бабайга кунакка барабыз Ватанны саклаучылар көне Очучылар З.Туфайлованың “Шофёр булам”шигырен уку	1 1 1 1 1 1
10.	8нче март	Минем әнием Кояш гомере телим мин, әнием, сиңа! Без әнигә булышабыз	1 1 1

		Әбигә кунакка барабыз Мин әнинең ярдәмчесе Азат кунак чакыра	1 1 1
11.	Кыргый хайваннар	Урманда Аю белән куян “Өч аю”әкияте	1 1 1
12.	Әкияттә кунакта	“Теремкәй” рус халык әкиятен сөйләү Кыргый хайваннар “Төлке, куян һәм әтәч”әкиятен сәхнәләштерү	1 1 1 1
13.	Яз	Урамда яз Яз җитте Яз җыры “Кояш чык,чык,...” Язгы күренешләр Ак аю кунакка килгән Кошлар Х.Вахитның “Уңган сыерчык”шигырен уку Без уйныйбыз	1 1 1 1 1 1 1 1 1
14.	Бәйрәмнәр	Бәйрәмгә барабыз “Балалар бакчасында бәйрәм” дигән рәсем карау “Урманда зур концерт” - анимацион сюжет карау	1 1 1
15.	Җәй	Автобуста сәяхәт Җ.Тәрҗеманов “Кикрикүк” шигырен уку Мультфильмда кунакта М.Мазуновның “Кәҗә”шигырен уку “Кәҗә һәм кәҗә бәтиләре” рәсемен карау Чәчәкләр-тормыш яме Матур җәй, кил безгә Мин җәйне яратам “Карга” эндәшен уку Саф һавада Экология сукмагы буенча сәяхәт Без уйныйбыз	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
			105сәгать

7. Уртанчылар төркеме (4-5 яшь)“Туган телдә сөйләшәбез”

№	Проект темалары	Эшчәнлек төрләре	Эшчәнлек саны
1.	Без балалар бакчасында	Танышу Без балалар бакчасында	1 1
		Әкиятләр иленә сәяхәт	1

2.	Мин - дөньяның бер кешесе	Әти, әни һәм мин “Гаилә” рәсемен карау Г. Тукай “Безнең гаилә”шигырен уку Г. Тукай “Безнең гаилә”шигырен ятлау Гаилә Мин һәм кешеләр	1 1 1 1 2 2
		“Көз һәм балалар” җыры Анимацион сюжет “Шалкан әкияте буенча” Әйдәгез, дуслашыйк.	2 1 1
3.	Ю	Б.Рәхмәт “Су” шигырен уку Б.Рәхмәт “Су” шигырен ятлау	1 1
		Качышлы уйныйбыз	1
4.	Көз	Көз килде “Көз”рәсемен карау	1 1
		Качышлы уйныйбыз	1
5.	Куян күчтәнәчләре	Куян күчтәнәчләре	2
		“Шалкан” әкияте	1
6.	Көз күчтәнәчләре	Җимешләр Р.Батулла “Аю Әппәс” әкиятен сөйләү	1 1
		Әйдәгез, уйныйбыз	1
7.	Табын янында.	Ашамлыклар Әбине сыйла Сыйла Без кибеткә барабыз, ашамлыклар алабыз Аш бүлмәсе	2 1 1 1 1
		Безнең кунаклар Дустыңны сыйла Кунак сыйлау	1 1 1
8.	Татар халык ашлары	Татар халык ашлары	2
		Азат кунак чакыра	1
9.	Безнең уенчыклар	Безнең уенчыклар Әйдәгез уйныйбыз Уенчыклар белән уйныйбыз Уенчыклар кибете Без уйнарга яратабыз Уйныйбыз Минем яраткан уенчыкларым	3 1 1 1 1 1 1
		Уенчыклар Паркка сәяхәт Алсуның туган көне Яңа ел килә Ә.Бариның “Кыш”шигырен уку	2 1 1 1 1

10.	Кыш	Җәнлекләр кышка әзерләнә Җәнлекләр кышкы урманда А.Алиш”Куян кызы” Кыргый хайваннар Хәйдәрнең “Керпе туны”әкиятен уку Ә.Бариның “Кыш”шигырен уку	1 1 1 1 1 1
		Паркка сәяхәт Уйныйбыз Мияуга бүләк	1 1 1
11.	Халык җәүһәрләре	Киемнәр	2
		“Ни өчен киемнәр югалган”	1
12.	Ватанны саклаучылар	Безнең Армия Хәрби һөнәрләр Очучылар Без солдатлар К. Булатованың “Солдатлар” шигырен уку Иң яхшы әти	1 1 1 1 1 1
		Уенчыклар үпкәләгән “Күңелле уеннар” Уенчыклар юабыз	1 1 1
13.	8 март	Әнием турында сөйлим З.Туфайлованың “Әни сүзе” шигырен ятлау	1 1
		Саннар	2
14.	Яз	Кар Бабай язны эзли Яз бүләкләре Нур Гайсинның“Яз килә”шигырен уку “Без язны яратабыз”	1 1 1 1
		Уйныйбыз да, саныйбыз да	1
15.	Күчмә кошлар	Күчмә кошлар Х.Вахитның “Уңган сыерчык”шигырен уку Б. Рәхмәтнең “Яз ”шигырен ятлау	2
		Бергәләп өйрәник “Акбай һәм Мияу маҗаралары”	1 1
16.	Халык җәүһәрләре	Кунак чакырабыз	2
		“Күңелле ял итәбез”	1
17.	Апрель җитсә, исемеңне җырына куша тургай	Габдулла Тукай Габдулла Тукайның “Кызыклы шәкерт”шигырен уку Габдулла Тукайның “Гали белән кәҗә” шигырен ятлау	2 1 1
		Без татарча сөйләшәбез	2
18.	Йорт хайваннары	Йорт хайваннары К.Ушинскийның “Хайваннар бәхәсе”әсәре	1 1

		Бу өйдә кем яши?	1
19.	Минем дусларым	“Торна белән Төлке” әкиятен уку “Без татарча сөйләшәбез” Җ.Тәрҗемановның ”Кикрикүк”шигырен уку А.Алишның”Чукмар белән Тукмар” әкияте буенча әңгәмә	2 1 1
		Без театр уйныйбыз Уйныйбыз	1 1
20.	Сабантуй бәйрәме	Сабантуйга әзерләнәбез Күңелле Сабантуй	1
		Сабантуй бәйрәме	1
			104 сәгать

8. Зурлар төркеме (5-6 яшь)“Туган телдә сөйләшәбез”

	Проект темалары	Эшчәнлек төрләре	Эшчәнлек саны
1.	«Яхшы сүз-җан азыгы»	Танышу Ягымлы сүзләр Сыйла (катнаш эшчәнлек)	1 1 1
2.	А.Алиш иҗаты	А.Алиш- балалар язучысы. А.Алиш “Каз белән аккош”	1 1
		“Чукмар белән Тукмар” (катнаш эшчәнлек)	1
3.	Хуш киләсең, ямьле көз!	Җәйләр үтте, көзләр җитте. Көзге табигать	1 1
		“Шалкан” (катнаш эшчәнлек)	1
4.	Көз күчтәнәчләре	Яшелчәләр күргәзмәсенә сәяхәт Сыйлыйбыз	1 1
		“Баллы кишер” (катнаш эшчәнлек)	1
		Түтәлләрдә үсте яшелчә Яшелчәләр кибете Бар матур бакча	1 1
5.	Мин яратам сине, Татарстан	Мин яратам сине, Татарстан Туган җирем-Татарстан	1 1
		“Уйный-уйный эшлибез”	1
		Гүзәл туган ягыбыз Туган ил кайдан башлана?	1 1
		Мультфильм “Акбарс”	1
6.	Төсләр дөньясы	Төсләр Төсләр дөньясы	1 1
		“Юл маҗаралары”.	1
7.	Кем эшләми, шул ашамый	Яшелчә салаты Яшелчәләр юабыз.	1 1
		“Кем эшләми, шул ашамый”	1

8.	Җиләк-җимешләр	Җимешләр Уйныйбыз да, җырлыйбыз да Җиләк-җимешләр	1 1 1
9.	Минем гаиләм	Безнең гаилә Әби, бабайларны хөрмәтлик.	1 1
		“Аш бүлмәсе”	1
10.	Табын янында	Савыт-саба кибетенә сәяхәт. Савыт-саба. Бергәләп өйрәнәбез. Курчак Алиягә булыш Чәй табыны	1 1 1 1 1
		“Өч аю” .	1
11.	Киемнәр дә безне бизиләр	Кием кешене бизи Кием-салым кибетенә сәяхәт	1 1
		“Киемнәр кибетендә”	1
12.	Салкын кыш Кышкы уеннар	Салкын кыш Кышкы уеннар	1 2
		“ Хат ташучы Кар бабай.”	1
		Без суыктан курыкмыйбыз. Кыш	1 1
		“Киемнәр кибетендә”	1
		Кышкы уеннар Ел фасыллары	1 1
		Куян кызы	1
13.	Кунак булсаң-тыйнак бул	Без ашыйбыз Мин кунак яратам Бергәләп өйрәнәбез	1 1 1
14.	Киемнәр	Киенергә ярдәм ит Милли киемнәр.	1 1
		“Киемнәр кибетендә”	1
		Киемнәр дә безне бизиләр. Киемнәр дөньясы	1 1
		”Ни өчен киемнәр югалган”	1
15.	Йорт җиһазлары	Матур әдәбият белән таныштыру. Өстәл театры “Өч аю”. Өй җиһазлары кибете.	1 1
		“Маша һәм өч аю”	1
16.	Муса Җәлил безнең күңелләрдә.	Муса Җәлил безнең күңелләрдә. “Батырлыкта-матурлык”.	1 1
		“Шаян уенчыклар”.	1
17.	Кояш гомере телим мин, әнием, сиңа	Без әни белән кибеткә бардык Әниләр бәйрәме	1 1
		“Өч кыз”	1
		Әни кирәк	1

		Әниемнең тәмле ашлары	1
		“Туган көн”	1
18.	Без язны яратабыз	Яз килә. Яз килә, яз!	1 1
		“Кем нәрсә ярата?”.	1
		Татар халык иҗаты аша язны тасвирлау Нәүрүз – яз бәйрәме Бар, юк	1 1 1
19.	Безнең канатлы дусларыбыз	Күчмә кошлар Кошлар	1 1
		“Алтын ай” кибете	1
20.	Габдулла Тукай иҗаты	Габдулла Тукай Г. Тукайның “Кызыклы шәкерт” шигырен уку.	1 1
		Тукай әсәрләреннән төзелгән мультфильмнардан өзекләр карау.	1
		Г. Тукай “Безнең гаилә” “Гаилә” рәсемен карау	1 1
		Г. Тукай “Бала белән күбәләк”	1
21.	Чисталыкта-матурлык	Саулык-зур байлык Шигырь уку: Ә.Ерикәй “Чисталык сөябез”	1 1
		“Чисталыкта-матурлык”	1
22.	Җиңү алып килде май	Сугыш ветераннары белән очрашу	1
23.	Кунак көтәбез	“Винни-пух кунакка бара”.	1
		“Чебурашка”	1
24.	Хәрәкәттә -бәрәкәт	Минем яраткан спорт төре. Шигырь уку: В Хәйруллина “Туплар”	1 1
		Арыслан баласы һәм ташбака ничек җыр җырлаган	1
25.	Чәчәкле җәй	Чәчәкләр-тормыш яме Чәчәкле җәй.	1 1
		Сабантуй бәйрәме	1
26.	Күңелле Сабантуй	Күңелле Сабантуй уеннары Сабан туена әзерлек Сабан туена әзерлек	1 1 1
			102

9. Мәктәпкә әзерлек төркеме (6-7 яшь)“Туган телдә сөйләшәбез”

	Проект темалары	Эшчәнлек төрләре	Эшчәнлек саны
1.	Әйдәгез, танышабыз!	Әйдәгез, танышабыз Тәмле сүз – җан азыгы	1 1
		“Мияу адашкан”	1

2.	Тату гаилә	Минем өем Тату гаилә	1 1
		“Аю баласы дөнья белән таныша”	1
3.	Абдулла Алиш иҗаты	А. Алиш иҗаты белән танышу. А.Алиш “Сертотмас үрдәк” әкияте	1 1
		“Батыр Мияу белән куркак Куянкай”	1
4.	Алтын көз	Алтын көз Көз җитте	1 1
		“Шалкан”	1
5.	Көзге байлык	Яшелчәләр	2
		“Кем эшләми, шул ашамый”	1
6.	Көз күчтәнәчләре	Җиләк-җимешләр Көз күчтәнәчләре	1 1
		“Без сыйланабыз”	1
7.	Икмәк – яшәү терәге	“Игенченең тырышлыгы кырларыннан күренә” Кунак чакырдык	1 1
		“Юмарт аю”	1
8.	Ашамлыклар	Ашамлыклар Кунак көтәбез	1 1
		“Кафега барабыз”	1
9.	Савыт-саба	Савыт-саба	2
		“Тәмле” кафесы ачабыз	1
10.	Өй җиһазлары	Минем өем, өй җиһазлары	1
		“Тәмле” кафесында	1
11.	Милли киемнәр	Әбиемнең серле сандыгы Кием кешене бизи	1 1
		“Күңелле уеннар”	1
12.	Минем туган җирем	Татарстан буйлап сәяхәт Спорт бәйрәменә барабыз	1 1
		“Көчлеләр, кыюлар, җитезләр”	1
13.	Башкалам - Казан	Башкалам - Казан “Туган илем – туган өем”	1 1
		Әниләр бәйрәменә барабыз	1
14.	Кыргый хайваннар	Кыргый хайваннар	2
		“Циркта”	1
15.	Ишек алдында	Йорт кошлары Йорт хайваннары	1 1
		“Төлке һәм каз”мультфильмы	1
16.	Кыш килде	Кыш килде Кыш	1 1
		“Безнең дуслар”	1
17.	Кышкы уеннар	Кышкы уеннар Яңа ел бәйрәме	1 1

		“Кар малай” мультфильмы	1
18.	Кыш Кышкы уеннар	Кыш. Кышкы уеннар	2
		“Шаян кошлар”	1
19.	Кышлаучы кошлар	Кышлаучы кошлар Кошлар кафесы Кошларга ярдәм итик	2 1 1
		“Әйдә, бие!”	1
		“Урманда зур концерт”	1
20.	Киемнәр	Киемнәр Кышкы киемнәр	1 1
		“Акбай туган көнгә барырга әзерләнә”	1
21.	Муса Җәлил	Муса Җәлил	2
		“Мияуның туган көне”	1
22.	И туган тел, и матур тел	Бөтендөнья телләр көне И туган тел, и матур тел...	1 1
		“Урман китапханәсендә”	1
23.	Безнең шәһәр	Безнең шәһәр	2
		“Уйный-уйный укыйбыз”	1
24.	Ямьле яз	Ямьле яз	2
		“Урман мәктәбендә”	1
25.	Әкияттә кунакта	Әкияттә кунакта “Хуш киләсең, Нәүрүз!”	1 1
		“Теремкәй” әкиятен сәхнәләштерү	1
26.	Күчмә кошлар	Күчмә кошлар	2
		“Кем нәрсә ярата?”	1
27.	Белем иленә сәяхәт	Белем иленә сәяхәт Серле чәчәк Уку бүлмәсе	2 1 1
		“Уйный-уйный укыйбыз”	1
28.	Мәктәп	Без мәктәпкә барабыз	2
		“Без инде хәзер зурлар - мәктәпкә илтә юллар”	1
		“Юл маҗаралары”	1
29.	Урман-безнең байлыгыбыз	Урманда Нәрсә ул “Кызыл китап?”	1 1
		Габдулла Тукай	1
30.	Габдулла Тукай	Г. Тукай әкиятләренә сәяхәт Без - Тукай оныклары	1 1
		Г. Тукай “Шүрәле”	1
31.	Әкияттә кунакта	“Эш беткәч, уйнарга ярый” “Алтын бөртекләр” “Агачлар да авырыйлар”	1 1 1
32.	Белем иленә сәяхәт	Могҗизалар кыры	1

		Белем иленә сәяхәт	1
33.	Без уйнарга яратабыз	Казанга спорт бәйрәменә барабыз Без уйнарга яратабыз Сюжетлы-рольле уеннар	1 2 1
34.	Җиңү бәйрәме	Алар безгә җиңү бүләк итте Җиңү бәйрәме	1 1
35.	Хуш бакчам, исәнме мәктәп	Кабатлау. “Хуш бакчам, исәнме мәктәп”	1 1
			108 сәгать

Календарь – тематик план (приложение №2)

III Организационный раздел.

1.Материально техническое обеспечение.

- Кабинет татарского языка.
- Столы и стулья для детей.
- Игрушки.
- Дидактические игры.
- Детская литература.
- Тематические папки.
- Учебно методические комплекты.
- Разработки ОД, диагностический материал.
- Звуковая наглядность (аудио, анимационные сюжеты, мультфильмы).
- Наглядный материал (демонстрационные и раздаточные картинки, игры с движением и музыкой, материал для театрализованной деятельности)
- Пиктограммы.
- Количественная наглядность (макеты, муляжи, игрушки)
- Интерактивные игры.
- Рабочие тетради.
- Ноутбук.
- Аудиоплейр.
- Проектор, экран.
- Символики Республики Татарстан и Российской Федерации.
- Стенды татарских писателей.

2. Татар телендә күрсәтелә торган мультфильмнар исемлеге:

1. Крокодил Гена
2. Чебурашка
3. Шапокляк
4. Как львенок и черепаха пели песню
5. Винни-Пух
6. Винни-Пух идет в гости
7. Винни-Пух и день забот
8. Котенок по имени Гав № 1
9. Котенок по имени Гав № 2
10. Котенок по имени Гав № 3
11. Трое из Простоквашино
12. Каникулы в Простоквашино
13. Зима в Простоквашино
14. Кто сказал «Мяу»?
15. Золушка
16. Двенадцать месяцев
17. Малыш и Карлсон
18. Карлсон вернулся

Анимационные сюжеты (до 3-х минут):

1. Әйдә дуслашыйк
2. Качышлы уйныйбыз
3. Шалкан әкияте буенча
4. Безнең кунаклар
5. Тәмле кибетендә
6. Азат кунак чакыра
7. Карусельга сәяхәт

8. Уенчыклар үпкәләде
9. Күңелле уеннар
10. Акбай һәм Мияу маҗаралары
11. Уйный-уйный саныйбыз
12. Күңелле ял итәбез

Аудиозаписи для детей дошкольного возраста:

1. Минем гаиләм
2. Минем туганнарым
3. Әйдәгез танышыйк
4. Минем дуслар
5. Әйе.Юк
6. Кунак килгән
7. Сөт. Чәй
8. Песине сыйла
9. Туган көн
10. Алия кунакка килгән
11. Уйныйбыз
12. Алсуга бүләк
13. Бүләкләр
14. Уйныйбыз да, саныйбыз да

Создание мультипликационных фильмовна татарском языке:
1. Өч кыз
2. Алтын бөртекләр
3. Ике кыз
4. Төлке белән каз
5. Бүләк кемгә?
6. Шүрәле   7. Су анасы
8. Кәҗә белән сарык
9. Чукмар белән Тукмар

3.Особенности традиционных событий, праздников, мероприятий.

Организация традиционных событий, праздников, мероприятий — неотъемлемая часть в деятельности нашего дошкольного учреждения. Организация праздников, развлечений, детского творчества способствует повышению эффективности воспитательно-образовательного процесса, создает условия для формирования личности каждого ребенка.

Основополагающая роль в развитии духовности ребенка, формировании гражданской позиции, усвоении социокультурных норм и национальных культурных традиций принадлежит дошкольному детству.

Целью традиционных массовых праздников является наполнение ежедневной жизни детей увлекательными и полезными делами, создание атмосферы радости общения, коллективного творчества, стремления к новым задачам и перспективам. Ежегодно проводим: Сабантуй, Навруз, Новый год(на татарском языке), Сөмбелә бәйрәме, День родного языка, День рождения Г.Тукая, посещаем музеи БГИАМЗ.

Использованная литература - Файдаланылган әдәбият

1. З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрячева, А,И Камалова, А.Ю.Сафина .Планирование деятельностипо обучению дошкольников татарскому языку – Казан, 2018.
2. З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева .Балалар бакчаларында рус балаларына татар теле өйрәтү. – Казан, 2013.
3. З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева, Л.А. Шарипова һ.б. Татарча сөйләшәбез: методик кулланма. – 4-5 яшь.Казан 2012.
4. З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева, Л.А. Шарипова һ.б. Татарча сөйләшәбез: методик кулланма. – 5-6 яшь, Казан 2012.
5. З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева, Л.А. Шарипова һ.б. Татарча сөйләшәбез: методик кулланма. – 6-7 яшь, Казан 2012.
6. З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева. 4-5 яшьлек балалар өчен эш дәфтәре. – Казан, 2012.
7. З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева. 5-6 яшьлек балалар өчен эш дәфтәре. – Казан, 2012.
8. З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева. 6-7 яшьлек балалар өчен эш дәфтәре. – Казан, 2012.
9. З.М. Зарипова, Р.С.Исаева. Үстерешле уеннар. – Казан, 2013.
10. К.В. Закирова, Л.Р. Мортазина. Әй уйныйбыз, уйныйбыз. Казан 2013.
11. К.В. Закирова, Л.Р. Мортазина. Балачак – уйнап-көлеп үсәр чак. – Казан, 2012.
12. К.В. Закирова. Балачак аланы: Балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм эти-әниләр өчен хрестоматия. – Казан: РИЦ, 2011.
13. К.В. Закирова. На поляне детства: хрестоматия для воспитателей дошкольных образовательных учреждений и для родителей. – Казань: РИЦ, 2011.
14. К.В. Закирова. Уйный-уйный үсәбез. – Казан, 2005.
15. Р.К. Шаехова. Региональная программа дошкольного образования. – Казань, 2016
16. Р.К.Шаехова. Раз – словечко, два – словечко...: занимательное обучение татарскому языку. – Казань: Хэтер, 2011.
17. Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова, З.Г.Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез: методик кулланма. -2-3 яшь,Казан 2013 ел.
18. Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова, З.Г.Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез: методик кулланма. -3-4 яшь, Казан 2013 ел.
19. Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова, З.Г.Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез: методик кулланма. -4-5 яшь, Казан 2013 ел.
20. Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова, З.Г.Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез: методик кулланма. -5-6 яшь, Казан 2013 ел.
21. Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова, З.Г.Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез: методик кулланма. -6-7 яшь, Казан 2013 ел.

Приложение 1.

Уку елы ахырында уртанчылар, уку елы башында зурлар төркеме балаларының “Минем өем” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

№	Балаларның исем, фамилиясе	Сүз байлыгы		Бәйләнешле сөйләм			Барлы-гы	Урта ча балл
		“Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт – биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”)	Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч)	Тирә - юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь иү, раслау)		
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10								
11								
12								
13								
14								
15								

Нәтиҗәләрне билгеләү		
Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, сорауларга җавап бирә, яхшы аралаша.	
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, аралашуда бик үк актив түгел.	
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.	

Задания для определения уровня умения общаться детей на татарского языка

1. “Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.

<u>1. Дидактик уен. "Бу кем?"</u> *<u>(Iвариант)</u>*

(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай)

Уен эчтәлеге: Өй рәсеме. Өй тирәсендә гаилә әгъзалары рәсемнәре (комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр). Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: Бу кем? ("Әни"...).

<u>2. Дидиктик уен "Кем юк?"</u> *<u>(II вариант)</u>*

(Лексика шул ук).Уен шул ук рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче бер рәсемне алып куя. Баладан сорый: "Кем юк?" ("Әби"...)

Уенны интерактив тактада да, бала белән бала арасында диалог формасында да үткәрергә була)

<u>3. Дидактик уен "Кәрзиндә нәрсә бар?"</u>

(Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)

Уен эчтәлеге: Мияу кәрзин белән ашамлыклар алып килгән. Мияу ашамлык муляжларына күрсәтә, исемен сорый: "Бу нәрсә?" ("Алма"...)

<u>4. Дидактик уен "Нәрсә юк?"</u>

Мияу бер ашамлык муляжын яшереп куя: "Нәрсә юк?". Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. ("Алма"...) Уенны рәсемнәр кулланып та үткәреп була.

<u>5. Дидактик уен "Мин әйтәм, син күрсәт һәм әйт"</u>

(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай; куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чәй).

Уен эчтәлеге: Балага уенчык яисә уенчык рәсемнәре бирелә. Бала, тәрбияче әйткән уенчыкны яисә уенчык рәсемен табып күсәтергә һәм исемен кабатлап әйтергә тиеш.

<u>6. Дидактик уен "Исемен әйтсәң бирәм"</u>

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлеге: Тәрбияче өстәлендә уенчыклар яисә рәсемнәр. Тәрбияче балага уенчыкны(рәсемне) күрсәтә, сорый: "Бу нәрсә?"- "Алма"... ; "Бу кем?"-"Әти"... Бала уенчык исемен дөрес әйтсә аңа уенчыклар, яисә таратма рәсемнәр бирелә.

<u>7. Дидактик уен "Серле янчык"</u>

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлеге: Балага уенчыклар күрсәтелә, исемнәрен әйтеп янчыкка салына. Бала янчыктагы уенчыкны капшап исемен әйтә, алып күрсәтә.

<u>8. Дидактик уен "Әйе-юк"</u>

Сүзнең дөрес үзләштерелүен тикшерү йөзеннән (аңлап яки аңламыйча әйтү) төрле вариантта сораулар бирелә: "Бу нәрсә?" - "Аю"...; "Бу аю?" - "Әйе, аю"...; "Бу куян?" - "Юк, песи"...

<u>Югары балл (2.7-3)</u> — сүз байлыгы җитәрлек, уенчык, әйберләрне үзлектән, аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә.

<u>Уртача балл (2-2,6)</u> - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

<u>Уртачадан түбән балл (1-1.9)</u> - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”).

Ситуатив күнегүләр:

а) Ситуатив күнегү “Куян аюга кунакка килә”. Ул ишектән кергәндә аюга нәрсә әйтә? (Ничек исәнләшә?), "Исәнме аю".

б) Ситуатив күнегү “Куян аюда кунакта булды”. Ишектән чыгып киткәндә куян аю белән ничек саубуллаша? (Нәрсә әйтә?) "Сау бул, аю".

в) Уен ситуациясе "Кунак сыйлау". Акбайда (Мияуда) кунакта.

Тәрбияче Акбай (Мияу) ролендә. Ул баланы, ашамлык, җиләк-җимеш (алма, груша, банан һ.б.) муляжлары белән "сыйлый". Тәрбияче баланың "рәхмәт" әйтә белүен билгели.

г) Уен ситуациясе "Дустыңны сыйла". Балаларны парлаштырып бер-берсен сыйларга тәкъдим итү. Рәхмәт әйтә белүләрен билгеләү.
д) Ситуатив күнегү "Акбайга ("Мияуга", "Курчакка", "Дустына") уенчык бүләк ит".
Югары балл (2,7-3) - бала ситуацияләрдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.
Уртача балл (2-2.6) - тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.
Уртачадан түбән (1-1.9)- аңлый, сораугa җавапны русча әйтә.
3. Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч).
1. Сүзле уен "Мин әйтәм - син эшлә" ("Командир").
2. Сүзле уен "Шаян уенчыклар" (Уен баланың боерыкларны аңлы рәвештә үтәвен тикшерү өчен бирелә. Уенның эчтәлеге: Тәрбияче уенчыкка боерык бирә, мәсәлән: Утыр! Ә уенчык "ашый" башлый. Бала боерыкны дөрес итеп үтәп күрсәтә).
Югары дәрәҗә (2,7-3) - бала боерыкны аңлап, дөрес үти.
Уртача дәрәҗә (2-2,6) - ялгыша.
Уртачадан түбән дәрәҗә (1-2) - татарча аңламый, боерыкларны үтәми.
4.Тирә-юньдәге предметларның сыйфат билгеләрен, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.

1. Дидактик уен "Уенчык нинди?" (зур, кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур).

Уен эчтәлеге: зур-кечкенә уенчыклар күрсәтелә. Тәрбиячәнең "Нинди?" соравына бала уенчыкның исемен сыйфат билгесе белән әйтергә тиеш.
-Нинди курчак? - Зур (кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур) курчак.
Эш дәфтәрендәге 11 нче биремне кулланып була.

2. Дидактик уен "Тап, күрсәт һәм әйт" (чиста, пычрак).

Комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче әйткән рәсемне бала табып күрсәтә, әйтә.("Чиста туп", "Пычрак аю"...).
Эш дәфтәрендәге 13 нче биремне кулланып була.

3. Дидактик уен "Курчакка бүләк".

Тәрбияче зур курчакка- зур туп, кечкенә курчакка- кечкенә туп бүләк итәргә куша." Мә, зур туп ", "Мә, кечкенә туп".

4. Дидактик уен "Дөрес сана".

Санау күнекмәләрен билгеләү (1-5 кадәр). Тәрбияче уенчыклар, муляжлар санарга тәкъдим итә. Төркемдәге балаларны да санарга була. "Ничә малай?", "Ничә кыз?".

5. Дидактик уен "Ничә?".

Санау күнекмәләрен тикшерү өчен шулай ук, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне дә кулланып була.
- Ничә туп?- Биш туп.
Югары дәрәҗә (2,7-3)- әйберләрнең сыйфат билгеләрен, күләмен исем белән кушып дөрес әйтә.
Уртача дәрәҗә (2-2.6) - 1-2 билгесен әйтә.
Уртачадан түбән дәрәҗә (1-1.9) - әйберләрнең билгеләрен, күләмен рус телендә әйтә.
5.Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау).

1. Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".

"Син кем?" соравына аңлап җавап бирүе билгеләнә. К нам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться: -Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля (Коля). -Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай (әйе, мин кыз).

2. Уен ситуациясе "Кунак каршылыйбыз ".

а) Тәрбияче: К нам идут гости.
Спроси. "Кто там?". "Кем анда?"- Мин әби (бабай).
"Позови бабушку (дедушку)". -Әби (бабай) кил монда.
"Поздоровайся с бабушкой (дедушкой)"- Исәнме,әби (бабай).
"Спроси у бабушки (дедушки) как дела?"- Әби (бабай) хәлләр ничек?- Әйбәт, рәхмәт.
"Предложи бабушке (дедушке) сесть". - Әби (бабай) утыр.

"Предложи бабушке (дедушке) пить чай" - Мә, чәй, эч.
Скажи: "До свидания!" Сау бул, әби! (бабай).
б) Балага "кунак" белән исәнләшергә, хәлен сорарга, чакырып утыртырга, сыйларга ("аша,эч") һәм саубуллашырга тәкъдим ителә.
Эш дәфтәрендәге 3 нче биремне кулланып була.

1. ***Уен ситуациясе "Кунакларны сыйла".***

Угости Акбай хлебом, Мияу молоком.
-Мә, Акбай ипи, аша. - Рәхмәт.
-Мә, Мияу сөт, эч. - Рәхмәт.
Эш дәфтәрендәге 16 нчы биремне кулланып була.

2. ***Уен ситуациясе "Бер - береңне сыйла ".***

(Ашамлык муляжлары кулланып)
"Угости яблоком".
- Мә, алма, аша.- Рәхмәт.
"Спроси, яблоко вкусное?"
- Алма тәмле?- Әйе, тәмле.
Эш дәфтәрендәге 6 нчы биремне кулланып була.

3. ***Уен ситуациясе "Уенчыклар илендә"***

1 . Ты пришел в магазин игрушек. Попроси игрушку, которая тебе нравится.
-Куян бир (әле).- Рәхмәт.
2. Предложи поиграть с игрушкой.
- Мә, туп, уйна. - Рәхмәт.
3. Позови друга, предложи помыть игрушку.
-Коля, кил монда.- Мә, туп, ю.
4. Поменяйтесь игрушками. Попроси у друга игрушку, предложи ему свою .
- Коля, туп бир - Мә, туп.
- Рәхмәт.
Югары дәрәҗә (2,7-3) - аралаша, сөйләм күнекмәләрен актив куллана.
Уртача дәрәҗә (2-2,6) - тәрбияче ярдәмендә аралаша.
Уртачадан түбән дәрәҗә (1-1.9) - аңлый, русча җавап бирә.

Уку елы ахырында зурлар, уку елы башында мәктәпкә әзерлек төркеме балаларының

№	Балаларның исем, фамилиясе	Сүз байлыгы		Бәйләнешле сөйләм			Барлы-гы	Уртача балл
		"Уйный – уйный үсәбез" проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану ("исәнме", "сау бул", "рәхмәт". "исәнмесез", " сау булыгыз")	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)		
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10								
11								
12								
13								
14								
15								

Нәтиҗәләрне билгеләү		
Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.	
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.	
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.	

1."Уйный – уйный үсәбез" проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. ***Дидактик уен "Бу нәрсә?"***

(Лексика: аш, ботка, сөт, кашык, тәлинкә, чынаяк).

Уен эчтәлеге: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:

- Бу нәрсә? (“Аш”...)

2. ***<u>Дидактик уен “Кәрзиндә нәрсә бар?”</u>***

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).
Уен эчтәлеге: Куян кәрзин белән яшелчәләр һәм җиләк-җимеш алып килгән. Куян сорый: “Нәрсә бар?” (“Кәбестә”...)

3. ***<u>Дидактик уен “Нәрсә юк?”.</u>***

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).
Куян бер яшелчә муляжын яшереп куя: “Нәрсә юк?”. Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4. ***<u>Дидактик уен “Дөресен әйт”.</u>***

(Лексика: күлмәк, чалбар, сарафан, өстәл, урындык, караватъ).
Уен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрнең исемен атый һәм күрсәтә.

<u>Югары балл (2.7-3)</u> — сүз байлыгы җитәрлек, яшелчәләр, савыт-сабалар, киемнәр, өй җиһазлары атамаларын аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә һәм куелган сорауларга җавап бирә.
<u>Уртача балл (2-2,6)</u> - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.
<u>Уртачадан түбән балл (1-1,9)</u> - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану (“Исәнме”, “Сау бул”, “Рәхмәт”, “Исәнмесез”, “ Сау булыгыз”).

Ситуатив күнегүләр (уртанчылар төркемендәге ягымлы сүзләр бүлеген кара):

а) Поздоровайся с Акбаем.
б) Спроси как дела у Акбая.
в) Скажи спасибо Акбаю. Спроси как дела.
г) Попрощайся с Акбаем.
д) Поздоровайся с воспитателем, Мияу и Акбай.
е) Попрощайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

<u>Югары балл (2.7-3)</u> — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.
<u>Уртача балл (2-2,6)</u> – уен ситуацияләрен тәрбияче ярдәмендә төзи.
<u>Уртачадан түбән балл (1-1.9)</u> – аңлый, җавап бирә алмый.

3. Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал).

Балаларның боерыкларны бирә белү күнекмәләрен тикшерү. Балалар бер-берсенә боерык бирәләр. Саша, аша! – Саша ашау хәрәкәтләре күрсәтә. Алга таба Саша үзе башка балага боерык бирә һәм шундый тәртиптә дәвам итәлә.
(Лексика: кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал).
<u>Югары балл (2,7-3)</u> – 8-9 сүз.
<u>Уртача балл (2-2.6)</u> – 5-6 сүз.
<u>Уртачадан түбән (1-1,9)</u>– 1-2 сүз.

4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

1. <u>Сюжетлы-рольле уен “Кибет”</u>

Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куя белүләрен максат итеп куясың. Уен яшелчә, киемнәр, савыт-саба, өй җиһазлары рәсемнәре кулланып үткәрелә.
(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

2. ***<u>Дидактик уен “Нинди?”.</u>***

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.
Әйберләрне билгесен ачыклау өчен бирелә торган сораугa аңлап җавап бирү һәм ул сорауларны үзлектән куя белү.
(Лексика: нинди? кызыл, сары, яшел, зәңгәр).

3. ***<u>Дидактик уен “Ничә?”.</u>***

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

4. ***<u>Дидактик уен "Дөрес сана".</u>***

Тәрбияче уенчыклар, муляжлар, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне санарга тәкъдим итә. Балалар бер-берсенә сорау бирәләр һәм җавап бирәләр. Шулай ук, сорауны тәрбияче үзе дә бирә ала. *"Ничә...?"*.

<u>Югары балл (2,7-3)</u> – диалогта 3 сорауны да аңлап куллана.

<u>Уртача балл (2-2.6)</u> – диалогта 2 сорауны аңлап куллана.

<u>Уртачадан түбән (1-1.9)</u>– диалогта 1 сорауны аңлап куллана.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау).

1. ***<u>Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".</u>***

"Син кем?" соравына аңлап җавап бирүе билгеләнә.

К вам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:

- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля яки Коля).
- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай).

2. ***<u>Уен ситуациясе "Кунак каршылыйбыз".</u>***

а)Тәрбияче:

- К нам идут гости. Спроси. "Кто там?". "Кем анда?"
- Мин Акбай.
- Позови Акбая.
- Акбай, кил монда.

б)У Акбая сегодня день рождение. Подари свою игрушку

- Акбай, мә кызыл туп.
- Рәхмәт.

в) Угости гостей супом или кашей.

- Мә, аш (ботка) (аша).

г)Что бы сьесть угощение попроси ложку.

- Кашык бир.
- Нинди кашык?
- Зур, матур, зәңгәр кашык.
- Рәхмәт.

3. ***<u>Уен ситуациясе "Кибеттә".</u>***

Бала белән бала аралашуы тикшерелә.

- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Аю бир.
- Нинди аю?
- Зур аю, чиста аю, матур аю.
- Ничә?
- Ике аю.
- Мә, ике аю.
- Рәхмәт.

Сау бул.**<u>Югары балл (2,7-3)</u>** – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.

<u>Уртача балл (2-2.6)</u> – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.

<u>Уртачадан түбән (1-1.9)</u>– аңлый, русча җавап бирә.

Уку елы ахырында мәктәпкә әзерлек төркеме балаларының

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

№	Балаларның исем, фамилиясе	Сүз байлыгы		Бәйләнешле сөйләм			Барлы-гы	Уртача балл
		“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “исәнмесез”, “сау бул”, “сау булыгыз”, “рәхмәт”, “зур рәхмәт”, “хәерле көн”, “хәлләр ничек?”, “әйбәт”)	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал, бие, жырла, йөгер, йокла)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау куя белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь иү, раслау)		
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10								
11								
12								
13								
14								

Нәтиҗәләрне билгеләү

Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.	
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.	
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.	

1.“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.
(Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. ***<u>Дидактик уен “Бу нәрсә?”</u>***

(Лексика: тычкан, бүре, төлке, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, аю).

Уен эчтәлеге: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:

- Бу нәрсә? (“бүре”...)

2. ***<u>Дидактик уен “Портфельдә нәрсә бар?”</u>***

(Лексика: китап, дәфтәр, рәсем, мәктәп).

Уен эчтәлеге: Тәрбияче портфельдән рәсемнәр яки предмет алып күрсәтә, исемен сорый:

-Портфельдә нәрсә бар?- (“Дәфтәр бар”...)

3. ***<u>Дидактик уен “Портфельдә нәрсә юк?”</u>***

Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4. ***<u>Дидактик уен “Дөресен әйт”</u>***

(Лексика: чәк- чәк, өчпочмак, бәрәңге, аш, ботка, су).

Уен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрне атый.

<u>Югары балл (2.7-3)</u> — 10-14 сүз.

<u>Уртача балл (2-2,6)</u> – 7-9 сүз.

<u>Уртачадан түбән балл (1-1,9)</u> – 1-6 сүз.

2. Ягымлы сүзләр куллану

(“Исәнме”, “Исәнмесез”, “Сау бул”, “Сау булыгыз”, “Рәхмәт”, “Зур рәхмәт”, “Хәерле көн”,“Хәлләр ничек?”, “Әйбәт”)

<u>Ситуатив күнегү:</u>

Телефоннан сөйләшү.

Эш дәфтәрендәге 1 нче биремне кулланып була**.**

<u>Югары балл (2,7-3)</u> — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

<u>Уртача балл (2-2,6)</u> – тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

<u>Уртачадан түбән балл (1-1,9)</u> – аңлый, сорауларга җавапны русча бирә.

3. Боерыкны бирә белү.

(Лексика: кил монда, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгер, бие, җырла, йокла).

<u>Дидактик уен: “Командир”</u>

Эш дәфтәрендәге 9 нчы биремне кулланып була**.**

Бер бала икенче балага боерык бирә. Мәсәлән:

-Коля, сикер! (Коля сикереп күрсәтә).

-Коля, син нишлисең?(Колядан сорый) – Мин сикерәм.

-Коля нишли? (Башка баладан сорый) – Коля сикерә.

<u>Югары балл (2,7-3)</u> — 11-13 сүз белән боерык бирә, син нишлисең, нишли сорауларын бирә белә.

<u>Уртача балл (2-2,6)</u> – бары боерык бирә, сорауларны куя алмый.

<u>Уртачадан түбән балл (1-1,9)</u> – 1-5 сүз белән боерык бирә, сорауларны русча әйтә.

4. **Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү.**
   (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)

   1. ***<u>Уен ситуацияләре:</u>***

а) “Кибет” (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)

б) “Телефоннан сөйләшү” (Кая барасың? Син нишлисең?)

в) “Танышу” (Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли?)

2. ***<u>Сюжетлы-рольле уен “Кибет”</u>***

Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куллана белүләре тикшерелә.Уен яшелчә, киемнәр, савыт-саба, өй җиһазлары, йорт кошлары, уенчык рәсемнәре кулланып үткәрелә.

(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

2. ***Дидактик уен "Нинди?".***

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.
(Лексика: кызыл, сары, яшел, зәңгәр, ак, кара).

3. ***Дидактик уен "Сана".***

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

Югары балл (2,7-3) – сорауларны аңлап куллана**.**
Уртача балл (2-2,6) – аңлый, тәрбияче ярдәме белән куллана**.**
Уртачадан түбән (1-1,9)– русча җавап бирә.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)

1. ***Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз"***
- Исәнмесез. Син кем? - (Мин Оля яки Коля).
- Мин кыз. Син кыз? - (Юк, мин малай).
- Сиңа ничә яшь?- (6 (7) яшь).

2. ***Уен ситуациясе "Телефоннан сөйләшү".(диалогны сан, сыйфат, күләм берәмлеге кертеп баетырга була)***
- Исәнме. Хәлләр ничек?
- Әйбәт.
- Нишлисең?
- Мин уйныйм. Син нишлисең?
- Мин ашыйм.
- Нәрсә?
- Алма ашыйм.
- Алма тәмле(ме)?
- Әйе, алма тәмле.
- Сау бул.

3. ***Уен ситуациясе "Кая барасың?"*** (*мәктәп, кафе, цирк һ.б.*)
- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Кая барасың?
- Кафега барам.
- Кафеда нәрсә бар?
- (ашамлыклар атарга мөмкин)
- Саша нишли?
- Саша бәрәңге ашый.

4.***Ситуатив күнегү.***

а) Син нишлисең?
- Мин биим (утырам, сикерәм, ашыйм, эчәм, уйныйм, йөгерәм, җырлыйм, йоклыйм).

Югары балл (2,7-3) – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.
Уртача балл (2-2.6) – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.
Уртачадан түбән (1-1,9)– аңлый, русча җавап бирә.